

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIII | NÚM. 2196
2,90€ | 24 OCTUBRE 2021

Isa Solà

Nens haitians en canoa.

EN PRIMER PLA I L'ENTREVISTA (P 8-11 i 24-27)

Haití, un poble a la creu

Els haitians fan valer la seva dignitat, malgrat les crisis polítiques i humanitàries successives

P 3 i 16-18

Agustí Codinach

«M'agradaria que
tothom se sentís
a Montserrat com a casa»

Obvietat núm. 06

Tens dret a
treballar amb
contracte.

Totes les persones tenim dret a una feina digna, regulada i segura, sigui quina sigui la nostra professió, origen, gènere, edat, religió, capacitats o orientació sexual.

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

«Ora et labora»

Aquesta frase, tot i que no es troba formulada així en la seva Regla, s'atribueix a sant Benet. Recull un eix fonamental de la vida monàstica, com és el treball i la pregària: dues activitats que es complementen i permeten al monjo anar alternant dues maneres de relacionar-se amb Déu. La pregària de lloança és el lloc que ens ofereix la litúrgia per relacionar-nos amb Crist. El treball en favor de la comunitat ens ajuda a estimar els germans i a mantenir una activitat rítmica i rutinària per tal de mantenir a l'ànima el diàleg amb el Senyor.

El nou abat de Montserrat ha dit en la cerimònia de la benedicció abacial que Montserrat ha de ser un lloc d'acollida per a tothom. I és que cal pujar de tant en tant a Montserrat. El monjo, en tota la tradició monàstica, és algú que vetlla, que està a l'espera de Déu, glatint pel seu retorn. Per a nosaltres és necessari saber que hi ha aquests germans nostres en la fe que són sentinelles de Déu.

No tothom està cridat a ser monjo, però sí a mirar-los com a signes d'una vida totalment entregada a Déu. La Regla de sant Benet ens pot ajudar també a nosaltres i inspirar com en la nostra vida pot fer-se present, segons la situació de cadascú, l'*ora et labora* benedictí.

La religiosa Valle Chías, per la seva banda, ens mostra una dimensió essencial de la vida cristiana, que és l'amor als germans, la cura de l'altre, en un país tan tocat per la tragèdia com és Haití. La Valle és metgessa i ajuda com pot la població haitiana. El sofriment de la gent l'ha tocat molt, l'ha fet plorar i preguntar-se per tot aquest mal. Però la vida de pregària l'ha portada a adonar-se que els cristians seguim un crucificat, però un crucificat que ha ressuscitat. Necessitem la vida de pregària que nodreix el nostre ésser per poder afrontar les dificultats del dia a dia. De nou, l'*ora et labora* també es fa present a Haití.

Lloança a Déu i amor als germans; dos fils que trenen el nostre dia a dia i que ens ajuden a descobrir el Senyor tant en la pregària del cor com en el rostre del germà. El cristià no pot escollir entre Déu o els germans; els necessita tots dos. Fins i tot en una situació tan precària com la que viuen els haitians, no podem ajudar primer només les necessitats materials i després transmetre la fe. Són dos elements indestruïbles, que van totalment plegats. Per tant, nosaltres, com a catòlics (que significa «segons la totalitat») no separem l'aliment del cos del nodriment de l'ànima, sinó que tenim cura de tots dos.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
L'entrevista
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 35**
Societat
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Roser Bosch, biòloga i membre del grup de treball d'Ecologia i Justícia de Justícia i Pau

PÀGINA 19-22

38
Els premis Crítica «Serra d'Or»

Comença el Sínode de Bisbes

PÀGINA 14-15

L'«Informe Sauvé»

PÀGINA 36-37

47 Martu Pericas,
guia sorda
del Museu
Episcopal de Vic

La setmana en tuits

PAULA VEGA
@LLAMAMEYUMI19

Estudiant de Teologia
Gràcies, Cristina Inogés. Som aquí amb tu, d'alguna manera, totes les dones que somiem amb una Església més inclusiva i sinodal

JUAN DE LA RUBIA
@JDELARUBIA

Organista titular de la Sagrada Família
Montserrat Torrent ha estat guardonada amb el Premi Nacional de Música. Mai no és tard quan Déu ajuda

CARDENAL JOAN JOSEP OME-LLA @OMELLACARDENAL

Arquebisbe de Barcelona i president de la CEE
Des de Madrid, on presideixo la reunió de la Comissió Executiva de la CEE, m'uneixo a la comu-

nitat benedictina de Montserrat, que celebra la cerimònia de benedicció del nou abat, tot demanant al Senyor i a la Mare de Déu de Montserrat que l'ajudin i l'il·luminin en aquesta nova missió

MERITXELL RUIZ
@RUIZISERN

Secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya
Es podria completar la informació dient que les famílies han de fer front al cost que l'Administració no paga. A la pública i a la concertada. Ho diu el Síndic de Greuges: «La despesa de les famílies evidencia que el principi de gratuïtat no es compleix»

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Novell i la dispensa

El bisbe emèrit de Solsona Xavier Novell ha demanat formalment, a l'Ajuntament de Súria (Bages), casar-se civilment amb Sílvia Caballol, segons ha pogut confirmar Ràdio Estel de fonts d'aquest consistori. En consultes a experts, hem confirmat que Xavier Novell té tot el dret, com a ciutadà solter, a contraure matrimoni civil. En canvi, si no se li ha concedit una dispensa eclesiàstica prèviament, incorre eclesiàsticament en el que s'anomena un «delicte canònic», segons explicava el professor de Dret Canònic Eulogi Broto el 14 d'octubre a l'informatiu *Sense distància*.

Si Novell es casa civilment sense dispensa eclesiàstica prèvia, l'Església pot constituir un tribunal eclesiàstic per jutjar-lo a la diòcesi on s'ha comès el presumpte delicte, en aquest cas Solsona, o també pot donar-se que el Papa es reservi algun tipus de condemna directament o a través de la Congregació per al Clergat. Entre les mesures, es podria decretar l'expulsió de l'Estat clerical. Tot aquest procés aniria per separat del matrimoni civil, que se celebraria igualment i seguiria el seu curs.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Després d'un segrest de més de quatre anys a Mali, la religiosa colombiana Gloria Cecilia Narváez, de les Germanes Franciscanes de Maria Immaculada, va ser alliberada el 9 d'octubre passat. La notícia ha estat una alegria per a tota l'Església, també per al Papa, que l'ha rebuda al Vaticà. A partir d'ara la religiosa passarà una temporada de repòs a la casa general de la congregació a Roma.

L'efemèride de la setmana

29 d'octubre del 1863:
a Ginebra es funda la Creu Roja.

DES DEL MONESTIR

Saber viure, saber morir

Demà passat farà sis mesos de la mort prematura d'una bona i estimada amiga, la Victòria Gual, d'Igualada. Ens vàrem conèixer al col·legi Abat Oliba d'aquesta ciutat, quan estudiàvem BUP i COU. Ella es va llicenciar en filologia anglo-germànica, i més tard, es va casar amb Malcolm Hebron, que havia conegut a Oxford mentre feia un màster sobre Shakespeare. Des d'aleshores, fins a la seva mort, el 26 d'abril passat, va residir a Winchester amb el seu marit i la seva filla Júlia.

La Vicky, a banda de ser una intel·lectual de primer ordre i una esposa i mare excel·lent, era una gran cristiana. D'aquelles persones que, quan les mires, quan mires la seva vida, són com un mirall de les benaurances de Jesús.

Va voler fer-me participar de la seva darrera malaltia i del coratge amb què la va afrontar. Ha estat per a mi una gran lliçó de com afrontar la vida, de com afrontar la mort. Em va impressionar la seva capacitat d'acomiar-se de totes les coses, i de les persones que estimava, per quedar-se amb l'essencial, la crida de Déu —així definia ella la seva mort anunciada— i donar-hi una resposta generosa i sàvia. També el seu agraïment pel do i la bellesa de la vida viscuda, malgrat la tristesa que experimentava.

Vaig trobar encertades aquestes paraules de l'homilia del P. Mark Hogan, en el seu funeral, a la paròquia de Sant Pere de Winchester, que vaig poder seguir per internet: «La Victòria sabia que li calia fer

LLUÍS SOLÀ
Monjo de Poblet

alguns passos, i els volia fer, amb valentia, per tenir la seguretat que continuava sent fidel a la crida divina, fidel a aquest camí dretur que la portava de retorn a casa. Hi havia opcions que podia fer i que va fer, converses que podia mantenir i que va mantenir, cartes que podia escriure i que va escriure, pregàries que podia oferir i que va oferir.»

Tot plegat amb la saviesa de saber viure amb el pensament de la mort, i de saber morir amb el pensament de la vida. La veritable vida. Gràcies, Victòria, pel teu ensenyament i per la teva amistat. Descansa en pau.

Em va impressionar la seva capacitat d'acomiar-se

FERNANDO CORDERO MORALES
Religiós dels Sagrats Cors i periodista

PUNT DE VISTA

Oliba i Omella

He tingut una conversa reveladora amb l'escriptor Jesús Sánchez Adalid sobre la seva darrera novel·la: *Les armes de la llum*. El relat ens submergeix en l'any 1000, quan Almansor amenaça el nord de la península Ibèrica. És una meravella la recreació del monestir de Santa Maria de Ripoll, o la descoberta de la petita església de Sant Quirze de Pedret o la lluminositat de l'escena on l'abat Oliba i la comtessa de Barcelona, Ermessenda, pugen a l'església de Santa Maria de Manresa en una cerimònia que representa la il·luminació de l'ànima.

Un dels personatges que més m'ha cridat l'atenció és la figura del comte Oliba, després abat i bisbe de Vic, personatge eclesiàstic sin-

gular de l'època. Intenta per tots els mitjans assolir una conciliació en temps de guerra i violència. Aquest és també l'esperit de l'encíclica *Fratelli tutti* de Francesc: una crida a romandre units i treballar plegats, perquè prou amenaces i disgustos té la vida perquè a sobre nosaltres els augmentem barallant-nos els uns amb els altres.

Li he preguntat a Sánchez Adalid sobre una hipotètica novel·la seva l'any 3021 que fes referència al nostre 2021. A més de la pandè-

L'arquebisbe de Barcelona exposa els valors cristians amb vigència

mia, parlaria del papa Francesc pel seu compromís amb la fraternitat universal. I, més a prop, el novel·lista col·locaria la figura del cardenal Joan Josep Omella, que està fent tot i més per intentar que hi hagi diàleg en el seu servei com a president de la Conferència Episcopal. «No entra en cap de les trampes que se li plantegen per crear discòrdia», remarca el novel·lista. L'arquebisbe de Barcelona, enmig d'una Església criticada des de diferents llocs, presenta una imatge amable i exposa els valors cristians amb vigència. A més dels personatges rellevants de la narració, tots nosaltres estem cridats a aquest esforç de paciència, magnanimitat, esperança, perdó, que són «les armes de la llum».

**JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

«Explica el que has vist i sentit»

Celebrem avui el DOMUND, el dia en què, d'una manera especial, l'Església universal prega pels missioners i col·labora econòmicament en el sosteniment de les missions. El lema per aquesta Jornada Mundial és: «Explica el que has vist i sentit» (cf. Ac 4,20). En aquesta data tan missionera, el papa Francesc ens exhorta a reprendre l'audàcia de l'Evangeli. Ens convida a tenir coratge i valentia per sortir de nosaltres mateixos, per resistir la temptació de la incredulitat, per desgastar-nos pels altres i pel Regne, per tenir el somni d'arribar a qualsevol racó del món.

Avui recordem els missioners i missioneres d'arreu del planeta: Amèrica Llatina, Àfrica, Àsia... Els recordem amb gran afecte i admiració. Ells han optat per viure l'Evangeli en tota la seva radicalitat. Demanem al Senyor que els enforteixi en aquesta preciosa missió, en què, certament, no els falten sofriments, disgustos i, fins i tot, persecució. Però, malgrat això, perseveren amb alegria en la missió que han rebut de Crist al servei de l'Església.

Avui preguem per aquests germans nostres, que van sentir un dia la crida del Senyor. Amb la seva resposta generosa, ho van deixar tot per anar a països llunyans a escampar la Bona Notícia de l'Evangeli. Els qui escolten la seva veu i acullen el seu missatge, trobaran la gran joia de descobrir-se fills i filles de Déu, d'un Déu que els estima profundament i els ha fet hereus del seu Regne etern.

Els missioners tenen clar que no es-

tan sols. Tots els que formem part de l'Església estem units a ells en la seva missió, la compartim i en som responsables. Ens unim a ells amb la nostra pregària intensa. Però ells també necessiten la nostra col·laboració personal, material i econòmica. Contribuïm, si us plau, en les col·lectes que, amb motiu del DOMUND, es faran aquest diumenge a les parròquies i centres de culte de la nostra archidiòcesi, perquè es pugui evangelitzar i fer obres que ajudin els països que més ho necessiten.

Tot i donar gràcies a Déu pel testimoni d'aquests germans nostres, sabem prou bé que tots som missioners. Tots els que hem rebut els sagraments de la iniciació cristiana –Baptisme, Confirmació i Eucaristia– som cridats per Jesús a ser-ne deixebles i missioners en el món, cadascú segons la seva vocació i segons les circumstàncies particulars de la seva vida.

Avui, per intercessió de santa Maria, mare de Déu i mare de l'Església, demanem al Senyor que augmenti la nostra fe, que hem rebut gratuïtament, i que hauria de vessar del nostre cor i escampar-se per tot el món, com un doll d'aigua fresca i cristal·lina.

Benvolguts germans i germanes, donem gràcies al Pare per tot el que fan els missioners. La seva labor ens alegra i ens anima també a fer-la nostra per donar a conèixer Jesucrist i el seu Evangeli en la societat en què vivim i ens movem. Siguem missioners al món i també a les nostres llars, llocs de feina, espais de lleure...

Haití, poble crucificat

El país caribeny, en l'enèsima crisi, alça el crit a la comunitat internacional perquè les ajudes vagin en la direcció correcta

Imatges realitzades per la religiosa de la congregació de Jesús-Maria, Isa Solá, que va morir assassinada als 51 anys a la seva estimada Haití el setembre del 2016.

JACQUELINE GAUTIER

«El nostre llegat al món és ser la primera colònia en alliberar-se; representem els valors humans»

«Necessitem més i millor suport internacional, però en la direcció correcta»

«Haití té un passat gloriós: el 1804 es va independitzar com a nació i es va alliberar de l'esclavitud. Va ser el nostre llegat al món: ser la primera colònia en alliberar-se [en derrotar l'exèrcit de Napoleó]; representem els valors humans», defensa Jacqueline Gautier, doctora i directora de l'hospital pediàtric Saint Damien a la capital, Port-au-Prince. Aquest fet rellevant, però, resta sepultat per la concatenació de catàstrofes naturals i humanes en un punt del planeta que aplega 11,3 milions de persones que lluiten per sobreviure enmig del caos. De fet, segons les Nacions Unides, 4,4 milions de persones necessitaran assistència humanitària durant aquest any i el Pla de Resposta Humanitària 2021-2022 s'està centrant a satisfer les necessitats principals dels 1,5 milions de persones més vulnerables.

A tot això cal afegir l'assassinat del president Jovenel Moïse, el recent terratrèmol (l'agost passat, de 7,2 graus) i els efectes de l'huracà Grace: «La situació és molt complicada. Però no han estat les mateixes conseqüències que les del terratrèmol del 2010, malgrat que aquest nou sisme ha despertat l'ansietat i la por que vam sentir el 2010», explica la doctora Gautier al programa

Camins de Ràdio Estel. Ara bé, per a Gautier, «més crític que els efectes del terratrèmol (n'hi ha hagut d'altres i el país ha estat capaç d'aixecar-se) és la gran crisi política que travessa el país i que ve de fa temps».

Haití, com altres nacions del món (especialment a l'Àfrica), podria exemplificar un país *crucificat* històricament. «Ho és en el sentit d'injustament tractat per les potències estrangeres, per les condicions mediambientals i la situació geogràfica (és lloc de pas d'huracans i epicentre de terratrèmols). I crucificat en el sentit d'injustícia i desgràcia no merescuda», explica el professor i periodista Pau Farràs.

Per a Farràs, autor del Quadern de Cristianisme i Justícia *Per què Haití?*, les causes d'aquestes ferides són una combinació de «síntomes i problemàtiques d'autoria múltiple com l'imperialisme (primer França i després els EUA), la manca d'institucions fortes i la dependència de les ONG i agències com l'ONU, o el drama ambiental. La conjuntura econòmica genera problemes propis: a Haití hi ha tots els incentius del món per a la corrupció i això deriva en corrupció política que, probablement, ha estat la causa del magnicidi del darrer president».

La violència i la inseguretat que provoquen les bandes armades (conegudes com *gangs*) són un altre factor que sacseja el vesper haitià: «En Ciència Política es diferencia entre països que han viscut molt de temps en dictadura i que tenen poca cultura democràtica i països on passa tot el contrari. A Haití hi ha una part de la població que té aquesta cultura més aviat violenta: a les manifestacions és habitual veure mercenaris o policia fent servir armes de foc. És un tret cultural que no és culpa del poble haitià en el seu conjunt, però hi ha individus acostumats a això», remarca Farràs.

La crossa de la solidaritat internacional

3.000 ONG, agències de cooperació i de l'ONU operen a Haití. El país caribeny vindria a ser, per tant, un camp de proves de la solidaritat internacional. «En casos concrets, claríssimament aquesta contribució ha ajudat —opina Farràs. El problema és que l'ajuda pot generar dependència. Aquí l'ajuda és tan massiva que això es sistematitza, amb la qual cosa el país perd autonomia i capacitat de decisió».

Per a Farràs, «una de les causes que impedeixen tenir una prosperitat econòmica i social a Haití és que les institucions pròpies no són fiables, cal que es facin responsables del país i que no deleguin en altres». I ho exemplifica: «Si s'ha de fer una planta potabilitzadora o una escola es delega a una ONG. Bona part del pressupost d'Haití no es dedica a salut, saben que les ONG internacionals ho posaran.» En aquesta actitud Farràs observa «un cert paternalisme que recorda el de les metròpolis amb les antigues colònies. Si no hi hagués aquesta tutela estrangera els haitians farien les coses a la seva manera».

Gautier matisa que «a Haití necessitem més i millor suport internacional, però en la direcció correcta. No pot ser que tots els recursos estiguin en una part del món i en l'altra res». De fet, ella lidera l'únic hospital pediàtric al país construït el 2004 al nord de la capital amb la contribució de Nuestros Pequeños Hermanos. Disposen de 200 llits per a infants i dones («els grups més vulnerables en termes de salut pública») que donen a llum, 538 empleats i atenen

uns 91.000 infants l'any. «En temps de crisi són més crucials les cures mèdiques. El personal no dona a l'abast perquè venen més persones de les que podem atendre, però intentem donar sempre servei i fer-ho amb compassió. Sabem que no podem resoldre el problema sanitari de tot el país, l'estructura nacional és molt feble, però sí millorar el servei», assegura la doctora.

Un poble amb capacitats

Farràs, que va viure al país uns mesos de l'any 2017, considera que els haitians «són acollidors (hi ha potencial turístic que s'està explotant al nord del país) i molt treballadors». Ara bé, «necessiten infraestructures, generar feina a la ciutat (a la capital són 5 milions d'habitants, la majoria desocupats o treballant en l'economia informal) i possibilitats per a la gent del camp». En efecte, a les comunitats agrícoles del sud «necessiten un mercat protegit on puguin vendre el resultat de les collites. Les polítiques neoliberals de l'FMI (Fons Monetari Internacional) han desprotegit l'agricultura local en permetre que entrin productes de fora, sovint subvencionats. Fa 20-30 anys que l'arròs autòcton no es conrea perquè resulta més barat el dels EUA. S'enfronten a una competència injusta que els és impossible de guanyar».

PAU FARRÀS
«A Haití hi ha tots els incentius del món per a la corrupció i això deriva en corrupció política»

«El món capitalista necessita perdedors i Haití té tots els números i les característiques del perdedor»

Les fotografies provenen de l'exposició «El que no es dona es perd» que es pot visitar al Museu Diocesà de Barcelona fins al 8 de novembre.

Certament, si s'atén estrictament a l'economia, «és difícil veure de quina manera poden sortir-se'n», es lamenta Farràs. I concreta: «Falten oportunitats de desenvolupament, per muntar negocis, per donar preséctes... Haití no és el millor país on invertir, és un país d'on volen marxar els joves, depèn de l'ajuda estrangera, amb una cultura democràtica po-bríssima i una cultura molt violenta. El món capitalista necessita perdedors i Haití té tots els números i les característiques del perdedor.»

Una conseqüència d'aquest deteriorament de les condicions de vida és el moviment migratori dels haitians: «En els últims cinc anys les diferents crisis econòmiques i socio-polítiques han generat una migració externa i interna molt forta. Molts joves estan deixant les universitats per anar a qualsevol país en recerca d'una millor condició de vida», indica el sacerdot jesuïta Jean Robert Déry, director del Servei Jesuïta a Migrants a Haití.

Des de la Conferència de Religiosos d'Haití consideren que la governabilitat al país caribeny «passa per una condició bàsica: la lluita contra la corrupció i la impunitat», ha remarcat a ADN Celam el seu president, Gilbert Peltrop. I consideren que la revisió de la Constitució que s'ha plantejat «ha de fer-se segons

les disposicions legals i dins d'un marc d'una àmplia consulta dels diferents sectors de la vida nacional».

Finestra a l'esperança

Davant de tot aquest panorama, hi ha esperança per a Haití? Per a Farràs, «en parlar d'esperança ens posem en un pla més espiritual, més elevat. Des del punt de vista cristià, no es pot perdre. Els cristians tenim esperança que el crucificat sempre acaba ressuscitant. Per això, espero que cadascun dels haitians pugui trobar el seu lloc al món: ja sigui des de la migració, muntant una pròpia empresa... malgrat que les pistes van en la direcció contrària».

Davant del magnicidi del president, els bisbes catòlics d'Haití posen l'accent en l'insuportable context de violència al país: «La violència només pot engendrar violència, i condueix a l'odi. És una actitud que mai ajudarà el nostre país a sortir d'aquest impàs polític que només es pot resoldre mitjançant el diàleg, el consens, l'esperit de compromís per l'interès superior de la nació, pel bé comú de país.» I conviden «tots els fills i filles de país a superar el seu orgull personal i els seus interessos de grup per buscar junts, al voltant d'una taula, la solució haitiana tan esperada per la població, dictada per l'amor a Haití i als nostres valors com a poble».

El contrast amb la República Dominicana

«Haití continua immersa en una crisi humanitària agreujada per la permanent crisi política. Durant el període 2018-2020, els líders religiosos han demanat mesures perquè se situï el bé comú per sobre dels interessos personals. Les creixents dificultats polítiques i econòmiques en què viu la major part de la població fan que les institucions de beneficència religioses continuïn sent clau per conservar la dignitat humana.»

Aquest és el succint comentari que l'informe *Llibertat religiosa al món 2021* d'Ajuda a l'Església Necessitada dedica a Haití. Al mateix document es poden contrastar les xifres estadístiques amb el país veí, la República Dominicana: tenen una població similar (entorn 11 milions), però un PIB per càpita (1.653 US\$ Haití vs 14.601 US\$ República Dominicana) i un índex GINI d'inequitat econòmica (41,1 Haití vs 43,7 República Dominicana) marcadament desiguals.

De fet, el president dominicà Luis Rodolfo Abinader ha plantejat construir una doble reixa perimetral «per contrarestar la migració haitiana irregular» a la frontera. Diferents organitzacions eclesials i civils ja han expressat el seu desacord i han sol·licitat que «es replantegi aquesta proposta d'un mur entre els dos països i s'utilitzin els quantiosos recursos que implica un projecte d'aquestes característiques en implementar accions alternatives amb enfocament de drets».

SABER ESCOLTAR

Alerta al fanatisme!

«Tota idea aïllada pot generar un fanàtic», algú que pensa que tot ha començat amb la seva nova idea. Ignora la sàvia afirmació de Chesterton: «Totes les noves idees es troben en els llibres vells.»

Aquesta citació és del professor Ignacio Sánchez Cámara. La desenvolupa fixant-se en l'Europa actual. Afirmar que hi ha una baixada de nivell i una manca d'intel·ligència i de moralitat. Que ha crescut la mentida i que s'ha anat contra la veritat. Com si la mentida fos un dret i la veritat un delict. «El fanàtic assumeix una veritat com si ell l'hagués descoberta i només fos seva, i, oblidant-se de totes les altres, la proclama única i absoluta.»

L'escriptor diu que protegir la natura, millorar la situació de les

dones, lluitar contra la pobresa i tenir cura de la salut són coses bones. El problema és convertir aquesta enumeració en una bogeria. Dites realitats, portades a l'extrem, poden ser una malaltia. Com si tots els altres drets humans no existissin i així esdevinguessin innecessaris. Això seria una malaltia a semblança d'algú que s'alimenta d'un únic producte i es torna anèmic. I afegeix que si és difícil aguantar els monomaniacs, encara ho és més aguantar que ens governin.

El professor Sánchez Cámara també diu que la sexualitat influeix molt en la personalitat, però que no és l'únic motiu de la nostra vida. I constata que el fanatisme no es dona només en la religió. N'hi ha en els parlaments, les cattedres,

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

els laboratoris i en els mitjans de comunicació social.

Els cristians no podem ser fanàtics, perquè ens basem en l'amor i el perdó. El bon fanàtic mai no és conservador. Qui és intel·ligent no queda mai presoner d'una idea, sinó que hi veu més enllà. L'escriptor acaba dient que encara hi ha esperança i cita Plató que diu que l'educació consisteix en la cura de l'ànima. També cita l'estoic Ciceró, el qual afirma que els homes no educats es diferencien de les feres només per la seva figura.

Els cristians no podem ser fanàtics perquè ens basem en l'amor i el perdó

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Ja vaig dir que sinodalitat és un mot no incorporat als diccionaris normatius. No m'atreveixo a dir que ningú sap què és, però el que sí que és veritat és que en qualsevol text que s'hi refereixi, hi apareix explícitament anomenat l'Esperit Sant.

A l'entramat de la Història de la Salvació, no hem d'oblidar que, la majoria de vegades, la seva presència sorprèn, sembla que no estava prevista. En l'Anunciació la seva aparença és invisible, segura sí, afirma Gabriel. Al Jordà, durant el baptisme de Jesús, Joan el certifica i ell i alguns en denoten la presència sota l'aspecte d'un colom.

El Senyor durant la seva vida històrica anuncia amb entusiasme que després d'Ell vindrà el Paràclit.

A PROPÒSIT DE...

Sinodalitat-final

Ja ressuscitat i, més d'una vegada, al Mestre se li escapa regalar-lo d'una manera discreta, i només als apòstols.

La Pentecosta no estava anunciada, l'Esperit Sant va arribar i va sorprendre tothom. M'aturo i preciso algun detall.

Malgrat el que ofereixen la majoria d'artistes, el relat dels Fets diu que pertanyien a la comunitat 120 fidels i no s'adverteix mai que abans de l'ocasió es fes una tria. Aquí sí que la presència de l'Esperit Sant es va fer simbòlicament visi-

La Pentecosta no estava anunciada, l'Esperit Sant va arribar i va sorprendre tothom

ble en tots els fidels i per a tots, sota l'aparença de flames i d'una tempesta invisible. Cal afegir que tots van rebre el do d'expressar-se en llengües de manera que, els oients que hi van acudir, s'admiraven d'entendre'ls, sense que l'idioma fos comú. Tot el text està redactat en plural i, si bé es distingeix el discurs de Pere, des d'aquell moment tots, sense distinció, anunciaran l'Evangeli. A prop d'Efes hi ha la tomba de Felip, no se sap si l'apòstol o el diaca. L'Esperit no fa distincions. A més, a Cesarea, quan Pere es presenta a Corneli baixa l'Esperit Sant sobre el militar romà i la seva família. Això passa abans que fossin batejats.

El Paràclit sorprèn i és lliure i espontani, sense provocar desordres.

Vida eclesial

Aquesta setmana parlem
del Sínode sobre la sinodalitat,
assistim a la benedicció abacial
del P. Manel Gasch i entrevistem
la biòloga Roser Bosch

Missa d'obertura del Sínode sobre la sinodalitat

Cridats a ser experts en l'art de la trobada

El papa Francesc va presidir el diumenge 10 d'octubre a la basílica de Sant Pere la missa d'obertura del Sínode de Bisbes *Per una Església sinodal: comunió, participació i missió*, i va aconsellar als bisbes presents «trobar», «escoltar» i «discernir».

El Pontífex va recordar que «molts cops els evangelis ens presenten Jesús “en camí”, acompanyant l'home en la seva marxa i escoltant les preguntes que poblen i li inquieten el cor». I un cop més va tornar a explicar que «fer sínode» significa «caminar plegats en la mateixa direcció».

Cal «deixar-se interpel·lar per la inquietud» de l'altre, perquè «una trobada pot canviar la vida», va assenyalar. El Papa va recomanar «ser experts en l'art de l'encontre», és a dir, «en prendre'ns temps per estar amb el Senyor i afavorir l'encontre entre nosaltres. Un temps per donar espai a la pregària, a l'adoració, al que l'Esperit vol dir a l'Església; per enfocar-nos en el rostre i la paraula de l'altre, trobar-nos cara a cara, deixar-nos atrapar per les preguntes de les germanes i els germans».

Tot seguit, va animar a «no tenir por d'escoltar amb el cor perquè l'altre se senti acollit, no jutjat, lliure per explicar la pròpia experiència de vida i el propi camí espiritual», perquè «una veritable trobada només neix de l'escolta». El Papa va preguntar a l'Església: «Com anem d'escolta? Com val l'oïda del nostre cor? Permetem a les persones que s'expressin, que caminin en la fe encara que tinguin recorreguts de vida difícils, que contribueixin a la vida de la comunitat sense que se'ls posin traves, sense que siguin rebutjades o jutjades?»

Per a Francesc, l'Esperit ens demana «que ens posem a l'escolta de les preguntes, dels anhels, de les esperances de cada Església, de cada poble i nació. I també a l'escolta del món, dels desafiaments i els canvis que en posa al davant».

El Papa va destacar que «la trobada» i «l'escolta recíproca» no són una cosa

que acaba en ella mateixa, que deixa les coses tal com estan, al contrari, «quan entrem en diàleg, iniciem el debat i el camí, i al final no som els mateixos d'abans, hem canviat».

Abans de concloure, va manifestar el seu desig que «aquest sínode sigui com un camí de discerniment espiritual», que no sigui una «convenció eclesial, una conferència d'estudis, un congrés polític o un parlament, sinó un esdeveniment de gràcia, un procés de guariment guiat per l'Esperit Sant».

Camí d'oportunitats

El Sínode és un itinerari que hem d'emprendre plegats per aprofitar les grans oportunitats, va dir, el dissabte 9 d'octubre el papa Francesc, en el seu discurs pronunciat a l'Aula Nova del Sínode, per a l'inici del procés sinodal. L'assemblea sinodal no és un parlament amb la lògica de la majoria i la minoria, sinó un procés assenyalat per tres paraules: «Comunió, participació, missió.»

Les primeres paraules clau del Sínode, comunió i missió, són «expressions teològiques», però «corren el risc de quedar en termes una mica abstractes si no es conrea una praxi eclesial que expressi la concreció de la sinodalitat a cada pas del camí i del treball, promovent la implicació real de tots i cadascun».

Synod.va

El Papa va adreçar un discurs a l'Aula Nova del Sínode el 9 d'octubre.

PAPA FRANCESC
«Permetem a les persones que contribueixin a la vida de la comunitat sense que se'ls posin traves, sense que siguin rebutjades o jutjades?»

El Sínode ofereix una gran oportunitat però presenta riscos, començant pel formalisme, va advertir Francesc: «Si parlem d'Església sinodal, no podem conformar-nos amb la forma, també necessitem substància, eines i estructures que afavoreixin el diàleg i la interacció en el Poble de Déu, especialment entre sacerdots i laics perquè de vegades hi ha cert elitisme en l'orde presbiteral que el fa prescindir dels laics i el sacerdot finalment esdevé l'amo del galliner.»

El segon risc és l'intel·lectualisme, «fer del Sínode una mena de grup d'estudi», sobre els problemes de l'Església i del món, «un parlar-ne» on s'acaba «retrocedint en les classificacions estèrils ideològiques i partidistes habituals i se separa de la realitat del poble sant de Déu, de la vida concreta de les comunitats del món».

El tercer risc és «la temptació de la inacció», amb el perill que «s'adoptin solucions velles per a problemes nous».

El Sínode ha de ser una «oportunitat de trobada, escolta i reflexió», «un temps de gràcia que, en l'alegria de l'Evangeli, permeti aprofitar almenys tres oportunitats», va destacar: «Encaminar-nos estructuralment cap a una Església sinodal, que sigui un lloc obert on tothom se senti a casa i pugui participar-hi», «ser Església de l'escolta» i «ser una Església de la proximitat».

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Solitud, pregunta i vocació

Vivim en una societat anestesada. Jo també en prenc, d'aquesta droga que dispersa, que ens descentra, i que ens fa viure en allò accessori que és motiu de compravenda i de consum. Estem distrets. Però la pandèmia, malgrat la seva cruesa, ha posat de manifest la vulnerabilitat humana i social. Sobretot a Occident ha destapat el tabú de la mort, la solitud, la malaltia... això que tenim tan amagat sota la catifa. El papu ha sortit de l'armari i ens ha confrontat amb les preguntes d'ara i de sempre: el sentit de la vida, la seva fragilitat, la pregunta per la mort... Segons una notícia de l'agència EFE, la pandèmia ha fet augmentar l'interès dels joves per la vida religiosa i així es constatafa un parell de setmanes en la presentació del Document Bàsic de Referència de l'Àrea de Pastoral Juvenil Vocacional de la Confer, que pretén ajudar les congregacions religioses a centrar la seva acció pastoral amb els joves. El confinament i la pandèmia han despertat preguntes; les preguntes de sentit últim; aquelles incòmodes que tenen una resposta que no podem comprar per Amazon ni en cap gran magatzem. Ni tan sols Google les respon. I aquí tenim una pista amb llums de neó sobre les noves vocacions... Ja es veurà si del discerniment en surten o no religiosos; però sembla clar que el que desperta les preguntes sobre el transcendent s'arrela a l'experiència de viure aquestes preguntes des de l'existència: des del sentir la mort com a realitat indefugible, des de la vulnerabilitat i la solitud. La solitud i el confinament. Deia Rilke que, de vegades, cal aconseguir anar cap a un mateix i durant hores i hores no trobar-se ningú.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

Sant Feliu de Llobregat

Manel Gasch va rebre la benedicció abacial el 13 d'octubre

«M'agradaria que tothom se sentís a Montserrat com a casa»

ÒSCAR BARDAJÍ
Montserrat

El 13 d'octubre, el P. Manel Gasch i Hurios va rebre la benedicció abacial, conferida pel P. Manuel Nin, monjo de Montserrat i bisbe (exarca apostòlic) per als catòlics de tradició bizantina de Grècia. El P. Gasch, barceloní de 51 anys, és llicenciat en Dret i en Teologia, especialitat Dogmàtica. Va entrar al monestir el 1996, va fer la professió solemne el 3 de febrer del 2002 i va ser ordenat sacerdot el 23 de juny del 2011. Va ser prefecte de l'Escolania del 2005 al 2010, i del 2011 fins a l'elecció —el 5 de setembre— va ser el majordom-administrador del monestir. El pare Gasch serà l'abat del mil·lenari de la fundació del monestir, que se celebrarà l'any 2025.

Quins són els objectius del seu abadiat?

Encara és molt aviat per parlar-ne; tot just m'estic situant. Tenim reptes importants com el mil·lenari, però el gran repte és mantenir l'activitat que realitzem en el dia a dia.

Quins són els reptes concrets de la comunitat?

Cal mantenir un estàndard monàstic fidel a la tradició i que els monjos el puguin viure amb tranquil·litat d'esperit. Un altre repte és el vocacional. Esperem que el Senyor ens envii vocacions i que, d'alguna manera, sapiguem transparentar a la societat la riquesa i la plenitud de la nostra vida, que és la clau perquè hi hagi joves i homes que s'hi puguin interessar.

De què ha de servir el mil·lenari de Montserrat? Serà un punt d'inflexió?

Potser és massa fort dir que serà un punt d'inflexió. Ho veig més com un moment de presa de consciència de la història i del futur. Tenim un futur que ha de ser de presència de la

vida monàstica a Catalunya, d'evangelització i de continuar amb la tradició secular de Montserrat.

La seva iniciació cristiana la va viure a la parròquia de Sant Ildefons de Barcelona, en l'escoltisme, i en la relació directa amb la comunitat ecumènica de Taizé. Com ha marcat aquesta formació la seva vida com a monjo?

La parròquia de Sant Ildefons em va apropar a un cristianisme molt identificat amb la reforma postconciliar. Dins de la parròquia, l'escoltisme va ser una experiència fascinant d'amistat, de contacte amb la natura, de desenvolupar capacitats d'organització i de servei. I Taizé, que potser és el que té més continuïtat amb la vida monàstica, m'ha marcat molt profundament. En destacaria dues grans dimensions: d'una banda, la del silenci, que em permet trobar una vida de pregària molt autèntica i que em fa connectar amb mi mateix. D'aquí ve l'autoconeixement i la comunió profunda amb Déu, molt basada en l'Evangeli i la relació personal amb Jesucrist. D'altra banda, cal destacar l'element de la catolicitat, en el sentit que s'hi viu la universalitat de l'Església.

«Una de les aportacions socials més importants que ha de fer el monestir és continuar sent un lloc d'acollida»

«Hem d'estar amatents al respecte dels drets humans, civils i socials, i defensar la tradició catalana del nostre país»

Agustí Codinach

Manel Gasch va seure a la càtedra després d'haver rebut la benedicció abacial.

El compromís social ha estat clau en la seva educació. També ha de ser el futur de Montserrat?

El compromís social era molt present en la meua educació, gràcies al testimoni dels meus pares, però la meua opció d'entrar al monestir no va ser fruit d'aquest compromís. Jo diria que l'important és que cadascú cultivi amb profunditat el seu carisma que, en el cas de Montserrat, és el d'una comunitat monàstica, de pregària i d'acollida. Dit això, a Montserrat gairebé tot el que fem és social, encara que no s'entengui com aquella solidaritat directa d'arreglar situacions concretes de gent necessitada. Evidentment que hem d'estar atents a totes les necessitats de les persones i institucions que ens demanen ajuda, però una de les aportacions socials més importants que ha de fer el monestir és continuar sent un lloc d'acollida de tothom. D'altra banda, en els últims anys hem aconseguit una cosa que és molt social, que és entrar a casa de tanta gent amb el nucli de la nostra vida, que és la pregària comunitària, a través de la ràdio i d'internet.

Quina ha de ser l'aportació de Montserrat a les esglésies de Catalunya?

Som el santuari de la Mare de Déu de Montserrat, de la patrona, i hem de fer el de sempre: servir les realitats concretes parroquials i de les persones individuals.

Com continuar sent un referent a Catalunya?

Per ser un referent, el primer que has de tenir és una coherència i un crèdit moral molt importants. En aquest sentit, intentaré fer tot el que pugui perquè Montserrat continuï tenint aquest crèdit, aquesta dignitat i coherència. Si el que dius, si el que fas, t'ho reconeixen, seràs un referent. No crec que s'hagi de buscar expressament de ser un referent, sinó que el reconeixement se't dona socialment.

Quin ha de ser el paper en la vida política, social i cultural del país?

Hem de ser un monestir fidel a la tradició de defensar la cultura i la llengua catalana, que és la nostra, la que parlem a la comunitat i amb la qual sempre hem estat culturalment compromesos. També m'agradaria que tothom se sentís a Montserrat com a casa; és a dir, evitar tot allò que políticament fos excessivament opinable, perquè penso que no és el nostre paper. No som un partit polític que haguem de defensar idees que són legítimes políticament. Això sí, sempre hem d'estar amatents al respecte dels drets humans, civils i socials, i amb una certa defensa de la catalanitat cultural, de la tradició catalana del nostre país.

L'abat Cassià Maria Just va ser el seu mestre de novicis. És un referent?

El del P. Cassià va ser un abadiat molt llarg, pràcticament com el del P. Josep Maria Soler. Va viure situacions excepcionals com la transició conciliar i democràtica, i va tenir una gran capacitat d'empatia i diàleg amb sectors molt diferents, cosa que el va convertir en un home clau i respectat durant i després de l'abadiat. Per a mi, és un referent, però en cap cas no tinc la pretensió de ser un altre Cassià Maria Just. Jo faré el que pugui.

Què li demana a la Mare de Déu en l'inici del seu abadiat?

Com vaig dir el dia de l'elecció, m'encomano a Déu, a la Mare de Déu i a la pregària i l'ajuda dels meus germans, i de tantíssima gent. A la Mare de Déu li demano que ens continuï beneint i protegint, i que ens ajudi a continuar fent tota la bona acció que fem des d'aquí.

CARME MUNTÉ MARGALEF

Montserrat

Fotos: Agustí Codinach

Bernat Juliol és el nou prior, en substitució d'Ignasi Fossas, que ha estat nomenat majordom-administrador del monestir

L'abat del mil·lenari

MANEL GASCH

«Els mil anys de Montserrat són també mil anys d'una societat amb la qual hem avançat conjuntament al llarg de la història»

Diferents moments de la benedicció abacial.

Amb la benedicció abacial del P. Manel Gasch Hurios, de 51 anys, Montserrat enceta una nova etapa amb la mirada posada en una fita històrica: el 2025, l'any del mil·lenari de Montserrat.

Després dels 21 anys de l'abadiat del P. Josep Maria Soler, que va presentar la renúncia als 75 anys, una nova generació afronta el present i el futur del monestir. El càrrec de majordom-administrador, que Gasch va deixar vacant en ser elegit abat, l'ocupa el fins ara prior, el P. Ignasi Fossas, que al seu torn ha estat substituït pel P. Bernat Juliol, que continua com a portaveu. El G. Xavier Caballé ha estat nomenat sotsprefecte de l'Escolania, en substitució de Juliol.

En la seva allocució al final de la benedicció abacial, el 13 d'octubre, Manel Gasch va referir-se al mil·le-

nari com l'oportunitat d'«apropar Montserrat a la societat»: «Ens agradaria que tothom se sentís seva aquesta celebració. Som molt conscients que els mil anys de Montserrat són també mil anys d'una societat amb la qual hem avançat conjuntament al llarg de la història. El mil·lenari és, a la vegada, l'oportunitat de projectar Montserrat vers el futur.»

La benedicció del nou abat va ser conferida pel P. Manuel Nin, monjo de Montserrat i bisbe (exarca apostòlic) per als catòlics de tradició bizantina de Grècia. Nin va ser l'encarregat de lliurar-li les insígnies abacials: «Símbols —va explicar en l'homília— que faran present, de manera comunitària i litúrgica, allò que ets i que has de ser per als teus germans: la Santa Regla, l'anell, la mitra i el bàcul, que manifestaran simbòlicament el teu mestratge, el teu amor esponsal per la comunitat, el teu magisteri i el teu pasturatge, és a dir, la teva plena configuració amb el Crist.»

La importància de la celebració venia corroborada pel gran nombre de personalitats assistents: la majoria dels bisbes catalans, amb l'arquebisbe Joan Planellas i el cardenal Lluís Martínez Sistach, al capdavant; el bisbe de Mallorca, Sebastià Taltavull; els superiors masculins i femenins, benedictins i cistercencs; les autoritats polítiques, encapçalades pel president de la Generalitat de Catalunya, Pere Aragonès; també representants dels cossos militars i policials, com Josep Lluís Trapero, major dels Mossos d'Esquadra. I, per descomptat, la família del nou abat, amb la mare i els germans al capdavant.

La celebració va anar precedida, en qualitat d'ofrena musical dels Antics Escolans de Montserrat, d'un Preludi abacial per a orgue, obra d'Andreu Diport. Els textos i els cants van ser els propis de la festa dels beats màrtirs, amb intervencions de l'Escolania i la Capella de Música. El cant de comunió va ser una composició del monjo Jordi-Agustí Piqué.

Roser Bosch, biòloga i membre del grup de treball d'Ecologia i Justícia de Justícia i Pau

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Del 31 d'octubre al 12 de novembre se celebrarà a Glasgow (Escòcia) la COP26, la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic. El papa Francesc ha assenyalat que la humanitat ha d'afrontar aquest repte «a favor d'una cultura de la cura de la nostra Casa Comuna i també de nosaltres mateixos. Té el sabor de l'esperança, perquè no hi ha dubte que la humanitat no ha comptat amb tants mitjans per assolir aquest objectiu com els que té avui». I en aquesta qüestió els catòlics, els creients en general, hi tenim molt a dir. En parlem amb Roser Bosch, biòloga i membre del grup de treball d'Ecologia i Justícia de Justícia i Pau.

Amb motiu de la COP26 i la COP15 (Conferència de les Nacions Unides sobre Diversitat Biològica celebrada de l'11 al 15 d'octubre), als catòlics se'ns anima a signar la petició *Planeta sa, gent sana* (<https://thecatholicpetition.org/es>). Quina incidència poden tenir els creients en l'acció a favor del planeta?

«La conversió ecològica expandeix la nostra vida vers una unió harmoniosa amb la Creació, amb els germans i amb el Creador»

Els creients, sigui quina sigui la nostra tradició espiritual, compartim un sentit transcendent de la vida humana, de la naturalesa i del cosmos, i això és constitutiu en nosaltres. Per tant, ens sentim impulsats a reivindicar el valor de la Creació i a promoure un canvi d'actuació respectuosa amb la Vida. Per més que sempre hi ha hagut multitud de «creients» tebis i poc implicats, al llarg de la història hi ha hagut milers i milers de dones i homes, de totes les religions, profundament creients, que han estat lluminosos testimonis de compromís profund i radical en la defensa de la Vida. D'altra banda, l'Església constitueix una secular xarxa vivent d'organitzacions, ben comunicada i estesa per tot el món, que, a mode de miceli, fa i pot fer una gran tasca de transformació allà on es troba. Per això pot tenir una repercussió important el fet que des de dalt i també des de baix es promogui activament aquesta presa de consciència ecològica. L'encíclica *Laudato Si* del papa Francesc i tot

«El projecte “Ecoparròquia” vol promoure el model de persona i de societat justa, solidària i respectuosa amb la natura que reclama la Laudato Si»

«Mai abans la humanitat s’havia trobat en una cruïlla de presa de consciència com ara»

el que se n’està derivant (aquesta petició n’és un exemple), és un impuls decisiu.

Què demana aquesta petició?

Concretament, aquesta petició col·lectiva dels catòlics i d’altres creients que vulguin afegir-s’hi, s’adreça als líders polítics que participen en les conferències mundials de l’ONU sobre biodiversitat i sobre el canvi climàtic, COP15 i COP26, en les quals han de presentar els compromisos concrets i revisables dels governs per fer front a la gravíssima crisi planetària en què ens trobem. Se’ls demana (de fet se’ls implora!) que, a diferència del que han fet fins ara, en aquesta ocasió estiguin a l’alçada de la situació i adoptin mesures per reduir dràsticament les emissions de CO₂ i d’altres gasos hivernacle i per aturar la destrucció d’ecosistemes i la pèrdua d’espècies, tot fent èmfasi explícit en les necessitats dels països i col·lectius més vulnerables i els seus drets, en particular les poblacions indígenes; i demanen fins i tot «que reconguin el deute ecològic de les nacions d’alts ingressos i acordin reformar el sistema financer i la cancel·lació del deute, perquè tots els països i pobles del món puguin reactivar economies» (tant de bo que les persones que signem aquest manifest tinguem presents aquestes mateixes exigències a l’hora de decidir quin partit polític votem i a quines altres campanyes ens sumem!).

Si altres organitzacions espirituals o religioses treballen en el mateix sentit, l’efecte serà major. No oblidem que les religions i tradicions espirituals apunten al cor mateix de la persona i, com diu també l’encíclica, «no tot està perdut, perquè els éssers humans, capaços de degradar-se fins a l’extrem, també poden sobreposar-se, tornar a optar pel bé i regenerar-se, més enllà de tots els condicionaments mentals i socials que els imposin. Són capaços de mirar-se a si mateixos amb honestat, de treure a la llum el seu propi fastig i d’iniciar camins nous cap a la veritable llibertat. No hi ha sistemes que anul·lin per complet l’obertura al bé, a la veritat i a la bellesa, ni la capacitat de reacció que Déu continua encoratjant des del dedins dels cors humans» (LS 205).

Com es pot treballar una conversió ecològica? Què hem d'entendre per «espiritualitat ecològica»?

Jo crec que la conversió és un procés conscient i volgut de transformació que afecta la totalitat de la vida d'una persona; neix d'una adhesió interior i ens du a actuar en conseqüència; i, alhora, en la mesura que actuem, anem aprofundint en coneixement, consciència i adhesió; podríem dir que la conversió ecològica és una espiral creixent que expandeix la nostra vida vers una unió harmoniosa amb la Creació, amb els germans i amb el Creador, tot posant en joc totes les nostres dimensions i realitats (el cos, les emocions i els afectes, el pensament, els valors, l'espiritualitat, l'estil de vida, les opcions polítiques... tot). Pertant, és cert que la conversió s'ha de treballar i, com dèiem, cal treballar des de dins cap a fora i des de fora cap a dins. Començant, no caminem sols. Els altres ens ajuden o bé ens distreuen. Hem d'elegir companys de camí. Jo he trobat companys de camí en l'Església i fora l'Església i he descobert moltes veus profètiques en persones que no se senten creients. No hem d'oblidar que, afortunadament, l'Esperit Sant és ben lliure i bufa allà on vol i que els creients hem d'estar atents per reconèixer-lo allà on es fa present, apropar-nos-hi, adorar-lo i posar-nos en disposició d'aprendre i de col·laborar amb la seva obra.

A nivell pràctic i individual, què podem fer per la Casa Comuna? Concretament, a les parròquies, com s'està treballant?

Tot fent seves aquestes qüestions tan rellevants, tot just uns mesos després de la publicació de l'encíclica *Laudato Si*, Justícia i Pau de Barcelona va iniciar el 2016 el grup de treball d'Ecologia i Justícia, del qual va néixer el projecte Ecoparròquia (<http://www.justiciaipau.org/ecoparroquies/>): una xarxa de comunitats (parròquies, grups, famílies, moviments, escoles, congregacions...) «EcoSolidàries» per promoure, en àmbits

Una espiritualitat «ecosocial» ens porta a renovar la nostra consciència de criatura del creador en la creació, sosté Bosch.

cristians, el model de persona i de societat justa, solidària i respectuosa amb la natura que reclama la *Laudato Si*. Aquest és un bon instrument que tenim al nostre abast. Actualment hi ha inscrites 72 parròquies, a més de comunitats educatives (escoles, esplais, universitats...) i altres tipus d'entitats i comunitats eclesials (moviments, comunitats de base, comunitats religioses, etc.).

En àmbit pràctic, tant individual com comunitari, es proposa treballar en 4 àrees: 1) una nova mirada sobre el món (comprendre l'arrel comuna de la crisi social i crisi mediambiental actual, així com els fets i processos implicats); 2) una nova espiritualitat (una espiritualitat que podríem dir «ecosocial», des de la qual renovar la nostra consciència de criatura del creador en la creació, la casa comuna de tots); 3) un nou estil de vida (canviant els nostres hàbits per altres de menor impacte: menys consum i més responsable, menys residus, menys consum energètic, dieta més vegetal, més transport públic, més cura de les persones i de la natura); 4) un compromís social renovat (sumant-nos a les accions i als moviments col·lectius que s'orienten a fer real aquest canvi del sistema vers una societat més justa, solidària i respectuosa amb la natura).

El 18 de juny del 2015 es publicava l'encíclica *Laudato Si*. Sis anys després, com ens continua interpel·lant?

L'encíclica és un punt de partida; és l'expressió d'una mirada lúcida, compassiva i esperançada sobre aquesta cruïlla tan transcendental de la història de la humanitat. Per a nosaltres, els cristians, un do de l'Esperit Sant en aquest moment tan difícil. Les paraules del papa Francesc són acollides amb atenció i receptivitat en tots els indrets del món, en cultures i àmbits molt diversos, perquè es tracta d'un líder espiritual extraordinàriament humil, sincer i coherent; que, lliure d'interessos personals i corporatius, cerca una comprensió de la realitat des d'un diàleg obert amb els científics i experts de totes les àrees del saber i amb els líders d'altres tradicions espirituals; i que se sent clarament vinculat a les causes dels més pobres de la humanitat.

Qui millor que ell podria adreçar-se a tots els homes i dones de bona voluntat per prendre consciència de la situació i cridar-nos urgentment a un canvi en la manera de viure a la Terra, la nostra casa comuna?

Les seves paraules no es perden en el vent, sinó que d'una manera o d'una altra van ressonant en el cor de molts homes i dones creients i no creients, impulsant noves maneres d'actuar. I particularment en l'Església s'estan posant en marxa els mitjans per fer-la realitat, tant institucionalment, com en comunitats, famílies i individus. Potser mai abans s'havia vist una conversió així en l'Església. Tampoc mai abans la humanitat s'havia trobat en una cruïlla de presa de consciència com ara.

Al maig es va crear la Plataforma d'Acció *Laudato Si*, com a fruit de col·laboració entre el Vaticà, una coalició internacional d'organitzacions catòliques i «tots els homes de bona voluntat», que es basa en les fortaleces i les realitats de les comunitats d'arreu del món. Marca el camí del que ha de ser una ecologia integral?

Sí, és una iniciativa molt impor-

tant; fixem-nos que es diu plataforma «d'acció»! I, per tant, té per objectiu que l'encíclica *Laudato Si* no quedi en paraules boniques sinó que es vagi fent realitat, gràcies al compromís dels catòlics i de totes les dones i homes de bona voluntat que s'hi sentin en sintonia. Aquesta és la pedra de toc de la conversió ecològica integral dels cristians: que es tradueixi en accions i en un canvi d'estil de vida i que no es quedi en una espiritualitat desencarnada.

Aquesta plataforma oberta, que es posa al servei de tot tipus de comunitats i grups (famílies, moviments, institucions educatives, parròquies, congregacions, cooperatives, empreses...) constarà de tres elements: exemples de projectes reals que poden inspirar les comunitats a traçar i avaluar el seu propi camí, guies pràctiques sobre maneres d'actuar i recursos per desenvolupar comunitats de pràctica fiables. I tot això amb un altre ingredient clau per fer una conversió real: la planificació d'un calendari on emmarcar les accions i processos, a fi que aquests puguin ser periòdicament avaluats.

Cada dia és una nova oportunitat per aprendre

Gestionant capacitats
www.emiser.es - 838 46 61 11 - emiser@emiser.es

SIGNES D'AVUI

Mirar l'horitzó

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Dag Hammarskjöld, diplomàtic suec, va ser secretari general de l'ONU (1953-1961) i va morir en un accident d'aviació quan es dirigia al Congo Belga per apaivagar un conflicte. Va rebre a títol pòstum el premi Nobel de la Pau. Va escriure *Fites*, dietari espiritual d'un home d'acció. En una de les seves notes es llegeix: «No caminis mai mirant a terra, pendent d'on poses els peus. Només qui mira l'horitzó troba el camí.» Aquest pensament subratlla l'ambivalència de la visió a la vida. Hi ha formes de mirar que s'empresonen en la immediatesa, que busquen obsessivament la seguretat, que volen circular sempre amb els llums curts, que no veuen més enllà del que trepitgen... Altres, en canvi, encenen els llums llargs, veuen l'horitzó, saben mirar

més enllà del que és proper, aposten pel risc i l'audàcia, troben el camí pel qual val la pena caminar. L'anècdota dels tres picapedrers il·lustra tres visions que poden existir fent la mateixa feina, ja que tots tres treballen una pedra de dimensions similars. Quan un pelegrí pregunta al primer picapedrer què està fent, la seva resposta és «construir un arc». El segon, a la mateixa pregunta, respon: «Construeixo una capella.» El tercer, amb una alegria especial, afirma: «Construeixo una catedral.» La motivació i el resultat, a partir d'aquestes respostes,

Moltes persones es perden per les tortuositats de l'immediatisme

difícilment poden ser els mateixos.

El curt termini, el frenesí de la tecnologia, les campanyes electorals en política, els missatges de les xarxes socials que es redueixen gairebé a titulars, la cerca de l'impacte mediàtic... dificulten mirar a l'horitzó. Per això, tantes persones no troben el camí.

Es perden per les tortuositats de l'immediatisme, del maquillatge, de l'engany i de la superfície.

Al l'horitzó d'aquesta vida, s'albira la mort, que té gravada en cadascú la data de caducitat. Però no hem de caure a la trampa. Hammarskjöld afegeix una nova nota, que complementa la nota anterior: «No busquis la mort. Ja et trobarà ella a tu. Busca més aviat el camí que faci de la teva mort una culminació.» Quina proposta més magnífica!

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

«Dels petits és el Regne de Déu»

Una visita inesperada ens va alegrar la tarda a la comunitat. Feia anys que una veïna ens parlava del seu fill amb una disminució greu al qual cada setmana anava a veure a la residència on vivia. Nosaltres li enviàvem algunes l'aminadures que sabíem que li agradaven. Ell ens ho agràia i, sabent que érem monges, ens parlava sempre de Déu i —amb una senzillesa pròpia d'aquests innocents— ens demanava que li parléssim d'ell.

Ara, morta ja la mare, el visiten les seves germanes. Una d'aquestes tardes ens van donar la sorpresa de visitar-nos amb el noi, ara ja fet un adult. L'abraçada que ens va fer va ser el començament d'una de

les converses que estoven el cor de qualsevol, i que et manifesten d'alguna manera el rostre de Déu, recordant les paraules de Jesús: «Qui acull aquest noi, m'acull a mi, perquè el més petit de tots vosaltres és el més gran» (Lc 9,48).

Tota la conversa va girar al voltant del mateix tema: si havíem parlat a Déu d'ell i si Déu estava content perquè ell era bo. Després, dirigint-se particularment a mi que era la que el coneixia des de feia més temps, em va preguntar: «Tu parles amb Déu i Ell et parla? Et diu que jo soc bo? No està enfadat pel que faig?», i assenyalava un moviment involuntari dels ulls que segurament li deien els educadors

que no havia de fer. I quan jo li responia que Déu estava molt content amb ell i que l'estimava molt, el seu rostre, d'una senzillesa infantil, resplendia de felicitat.

Us ben asseguro que vaig veure el rostre de Déu en la bondat d'aquest home, gran de cos i nen d'esperit, donant-nos aquella lliçó de dependència total de Déu i d'una fe tan senzilla com grandiosa.

El rostre de Déu es manifesta en la bondat dels infants d'esperit

«Haití és un
poble danyat,
ferit, trencat,
però alhora
súper-dempeus»

Valle Chías, missionera i doctora a Haití

El cursor de Google Maps navegava enmig del no-res per arribar a la zona rural i muntanyosa de Jean Rabel, al nord-est d'Haití i a unes 8 hores de la capital. Hi viui des de fa un any Valle Chías (Sevilla, 1988), religiosa de Jesús-Maria i doctora, amb dues companyes més de congregació. La jove missionera accepta l'entrevista per donar veu a Haití: «No vull fer-me famosa per explicar com viui de malament la gent i el bé que jo pugui fer. Els haitians són fills de Déu i quina dignitat tenen per tirar endavant! És un regal i un do poder compartir-hi la vida.»

Així, atén generosament *Catalunya Cristiana* a través d'una trucada telefònica acolorida amb els sons de la vila: música, vehicles precaris, carrers animats...

El seu primer destí va ser Guinea Equatorial. Amb aquesta experiència, com ha anat reconfigurant la seva idea inicial del que era anar a missions?

Segons els meus pares, jo ja volia anar de missionera amb 9 anys. Va ser als 16 —si és que a aquesta edat ja pots saber què és una vocació—

Valle Chías, a la dreta de la imatge, al costat del seu equip mèdic, Sherline i Wadly, estrenant uniforme.

«Em vaig adonar que seguim un fracassat que mor en creu i sol, però que en tota mort hi ha resurrecció»

«Molts dies ploro, obro les mans i dic: “No entenc res, dona'ns lucidesa, Senyor”»

que vaig prendre aquesta opció personalment i conscientment. Estudiava als jesuïtes a Sevilla i allà ens van presentar el Servei Jesuïta als Refugiats (JRS). Em vaig dir: «Aquest és el meu lloc.» Volia estudiar una carrera que fos útil i per això vaig fer Medicina. Em vaig fer monja, vaig acabar medicina i em van enviar a Guinea. El fet d'anar-me'n fora era per a mi súper-romàntic, com a *Memòries d'Àfrica*, els paisatges, la noia vestida de blanc que no sua... Pensava: «Ho puc tot, ho valc tot.» Guinea va ser un pal per a mi. El primer any es va trencar el meu concepte de bondat de la persona. És un país on tenen tant petroli i és tan petitó, que donaria per viure molt bé. En canvi, hi havia un contrast molt gran: molt pobres i molt rics. Tota la vida somiant amb això i em venia gran. Al final del primer any vaig demanar de tornar, no m'hi veia capaç. Però en aquesta carta on demanava tornar, qui em va llegir no em va entendre o va ser l'Esperit... i vaig continuar un segon any a Guinea.

Què va passar en aquest segon any?

Vaig venir a fer exercicis [espiri-

tuals] a Espanya. Em sentia completament enganyada per Jesús, per la nostra vocació com a cristians: ni els cecs hi veien, ni els coixos caminaven, ni els mancs tenien braç. En els exercicis em vaig adonar que seguim un fracassat que mor en creu i sol, però que en tota mort hi ha resurrecció. Em vaig dir: «Posa't a mirar d'una altra manera perquè allà on hi ha mort també hi ha vida.» Per exemple, en les nenes embarassades que feien fora dels col·les pots veure l'oportunitat de donar-los formació, que tinguin autonomia, que la violència no és la primera paraula ni l'última. Aquell segon any a Guinea va ser millor, però vaig tornar a Espanya molt trencada, amb la necessitat d'ordenar les coses i alçar-me per poder servir i agenollar-me davant la realitat.

On la va enxampar la pandèmia?

A Madrid, on vaig treballar a les urgències d'un hospital tocant la mort. Havia vingut 4 anys a Espanya per estudiar un màster en Medicina Tropical i preparar els vots perpetus, però només arribar va venir la meua [superiora] general i em va demanar d'anar a Haití. Haití és brutal comparat amb Guinea, que és com un passeig per un barri humil a Espanya. A Haití hi ha moltes vides exposades a la intempèrie, no hi ha estructures, i els pocs mitjans que hi ha, com que estan a la capital, amb la violència, no pots accedir-hi. Molts dies ploro, obro les mans i dic: «No entenc res, dona'ns lucidesa, Senyor.»

Viu en un país on es desaconsella viatjar. La seva família pateix?

Sí que pateixen, preferirien que estigués a Espanya, lògicament, però són molt generosos i em donen suport. Ells són molt religiosos i Déu, aquí, també els sosté. El mateix sentit amb què ho visc jo, ho viuen ells. Parlo un cop per setmana amb els pares i la germana petita, que viu a casa; quan ens vam acomiadar vam plorar molt. Però ells són molt de confiar: «Refia't que tot vindrà», em diuen. La meua mare broda un mantó per a una rifa per aconseguir diners, busquen projectes... No han estat enviats aquí, però senten que formen part de la missió.

Haití seria un exemple de poble

Ecografia a una embarassada en una sortida amb la clínica mòbil, al poblat de Platon Diani.

«Bàsicament segueixo el principi dels metges: no fer mal. Cal ser temperats i pensar en la gent»

«Hi ha moltes organitzacions, però realment les que es queden són les comunitats de religiosos»

històricament crucificat?

Haití em dol, per la història mateixa. L'Àfrica té una història anterior, tots els seus costums, els seus ancestres... Haití, en canvi, des del principi ha estat un horror, ho mirem per on ho mirem. Van arribar-hi els blancs de torn, van matar la població original, els actuals haitians són fills d'esclaus, les seves arrels ja estan danyades. Em fa vergonya mirar-los, de vegades. És un poble crucificat, per descomptat, un poble danyat, ferit, trencat, però alhora súper-dempus. És el misteri de la creu que ens parla de mort i de vida, i aquí bateja la vida.

Com són els haitians?

Són impressionants. En aquest racó de país viuen molt de l'agricultura, si plou, i de les quatre cabres que tenen. Aquí els nens ploreu de terror quan veuen un blanc, perquè no n'han vist mai cap. Et tracten molt de germà; no tothom és així, però la majoria és súper-acollidora, des del principi, viuen amb alegria que tu estiguis aquí sense retreure't res. Tenen una dignitat, amb la pobresa en què viuen, en cases amb el terra de sorra, parets de tova i sostre de palla. Són nets, van ben vestits. És gent molt treballadora, veus ancianes amb dos milions d'anys i amb la garrafa de l'aigua potable al cap. O nens que van a buscar aigua abans de l'escola. S'ajuden molt els uns als altres en l'època del cultiu. Quan sortim a poblats on només pots arribar caminant, t'acompanyen per camins

més segurs. Hi ha generositat. En la seva fe, hi ha força component màgic. Diuen que el 99% són vudú i després són catòlics, evangèlics... Resen amb una passió que de vegades estremeix. El continu «si Déu vol», ho diuen amb confiança, traient-se el pes d'ells i posant la vida en mans de Déu. Veus també la capacitat que tenen de tornar a aixecar-se; aquí no plou, però si ho fa, diluvia, amb riuades. I poc després, la gent ja està venent al mercat.

És un país tropical, però curiosament desertitzat. Per què?

Quan en van fer fora els francesos i els blancs, tot va cremar: tant els colonitzadors que ja havíem tret molta selva, per la canya, i ells, els esclaus, que van calar foc a les finques en les revoltes. És cert que hi ha hagut temps per a una reforestació, però la principal font d'energia és el carbó, el gas tot just s'utilitza. Així doncs, on hi havia un arbre ja no n'hi ha cap. L'any que porto aquí ja noto la pèrdua d'arbres: a més de l'huracà, s'ha talat moltíssim. Així doncs, si hi ha menys arbres, plou menys. Hi ha àrees que són pur desert.

Com condiciona la seva tasca el fet de ser dona? I ser religiosa?

A la clínica mòbil on treballa som tres: dues dones (una auxiliar d'infermera) i un home, que és el xofer; a ell li diuen *docteur* i a nosaltres *miss*. En el dia a dia no hi ha cap problema, perquè et tractes d'igual, ets *germana*. Amb qui més problema tenim és amb la parròquia. Als dos sacerdots haitians els costa que siguem dones i que siguem blanques (aquí la dona se sotmet bastant a l'home). Els posa malalts que tinguem autonomia: per a ells la dona a l'Església ha d'estar fent catequesi i rentant els drapets.

La seva tasca és essencialment sanitària. Imaginem que treballa amb una pobresa de recursos total... Amb què la supleix?

Amb amics als quals preguntar. No tinc especialitat mèdica a Espanya i quan tens tan pocs recursos voldries ser el millor especialista en tot. «El que et falten són coneixements», em dic. Tinc el cas d'un home amb una massa a l'abdomen. No tinc recursos per fer-li cap analítica, hi ha mil proves que

no puc fer. Vull diagnosticar perquè la Valle-metge es quedi tranquil·la, però l'important és què puc fer per alleujar-lo. Amb la clínica mòbil ara tenim un ecògraf donat, el fonendoscopi, l'otoscopi, un glucòmetre. Els mitjans són pocs, hi ha medicaments escassos. Bàsicament segueixo el principi dels metges: no causar mal. Cal ser temperats i pensar en la gent. Estan acostumats que el metge haitià els atengui en mig minut. Jo els escolto, els exploro, intento dedicar 10-15 minuts per pacient.

Isa Solá tenia 51 anys quan va ser assassinada a Port-au-Prince un 2 de setembre de fa cinc anys. En portava vuit al país, treballant en l'àmbit educatiu i sanitari. Amb quina imatge representaria l'empremta que ha deixat la seva germana de congregació?

La vaig conèixer, però no vaig viure amb ella. «No puc viure si no és per donar-los la meua vida», és una frase seva que m'ha marcat. Certament, ella ha fet una tasca molt bona, molt valenta, quan no

hi havia religioses a Port-au-Prince. Però per a mi no és tot el que va fer (com el taller de pròtesis, que és una passada), sinó com ho va viure, aquesta experiència de sentir-los tan família que no els podia deixar.

Quin és el paper i el compromís de l'Església en aquest país?

Hi ha moltes organitzacions, però realment les que es queden són les comunitats de religiosos, la catòlica i d'altres esglésies. L'Església és la que hi és i es manté, s'entrellança entre la gent, l'acompanya en la seva manera de viure, no imposa les necessitats, sinó que respon al que estan vivint. És en el pla més social i en el d'acompanyament de la vida, que és fonamental. Potser l'Església ens hauríem d'unir una mica més; a Guinea hi havia una millor experiència d'Església plural. Potser la inseguretat d'aquí fa que et quedis més a la teua parcel·leta. Si creixem una mica més en unió pot haver-hi una resposta més de cara a qüestions com els raptés. Si l'Església s'atura, s'atura tot el país.

En un carrer de Jean Rabel, la Valle està amb la Jusneika: «Ens estimem molt mútuament!» La Fundación Juntos Mejor para la Educación y el Desarrollo, juntament amb Projecte Haití impulsen i financen bona part de la missió que porten endavant les religioses de la congregació de Jesús-Maria i els voluntaris que hi col·laboren.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

És missionera la meva comunitat?

Benvolguts i benvolgudes, la primera carta de sant Joan comença amb aquestes paraules: «Us anunciem allò que existia des del principi, allò que hem sentit, que hem vist amb els nostres ulls, [...] que hem tocat amb les nostres mans. Us parlem de la Paraula de la vida, ja que la vida s'ha manifestat: nosaltres l'hem vista i en donem testimoni [...]. A vosaltres, doncs, us anunciem allò que hem vist i sentit, perquè vosaltres estigueu en comunió amb nosaltres, que tenim comunió amb el Pare i amb el seu Fill Jesucrist. I escrivim tot això perquè la nostra joia sigui completa» (1Jn 1,1-4). Es tracta d'un passatge magnífic, on l'Apòstol no pot deixar de comunicar la seva pròpia experiència de fe, que viu amb convenciment i amb una immensa alegria.

En les dades bíbliques que tenim sobre les primeres comunitats cristianes —Actes dels Apòstols, Cartes de Sant Pau, Cartes apostòliques...— aquest esperit missioner hi és sempre ben present. L'Evangeli no s'hauria estès per Samaria

i Antioquia, per Grècia i Roma, i no hauria arribat a Tàrraco, si un agulló missioner no hagués impulsat els primers cristians a sortir de casa per anunciar la seva experiència de fe en Jesucrist salvador.

Per aquest motiu, la campanya del Domund d'enguany porta aquest lema: «Explica el que has vist i sentit.» Anunciar, comunicar, explicar el que Crist ha fet en cada un dels deixebles forma part de l'estil genuí de l'escola de Jesús. D'aquí que avui ens podríem fer aquestes preguntes: Tinc esperit missioner en els meus ambients? És missionera la meva comunitat? Es nota esperit missioner a la parròquia a la qual pertanyo? El Concili Vaticà II ens diu que «la comunitat local no ha de preocupar-se només dels propis fidels; ans encara, animada de zel missioner, ha de preparar per a tots els homes el camí que porta a Crist» (*Decret sobre els preveres*, n. 6).

No hem de confondre l'esperit missioner amb el proselitisme. Aquest apunta tan sols a fer adeptes del propi grup. L'esperit missio-

ner, en canvi, difon l'Evangeli com la llum que, en tocar les coses, les il·lumina i fa que esdevinguin llum. L'esperit missioner valora i, per tant, respecta la persona i la seva llibertat, perquè sap que són criatura i do de Déu. En canvi, el proselitisme no acostuma a tenir aquest respecte i fàcilment manipula l'una i l'altra.

L'espero perquè Jesucrist sigui conegut als països joves i per les generacions joves és un símptoma de vitalitat. La despreocupació seria senyal de decrepitud, com el tancament ho és de por. I ni la decrepitud ni la por no faran mai res, perquè no tenen vida ni creativitat.

«Explica el que has vist i sentit.» Fes com l'apòstol de la primera carta de sant Joan! I fes-ho amb joia! Ara que hem començat la fase diocesana del Sínode, entre les moltes preguntes que ens farem els diversos grups, parròquies i comunitats, ens hauríem de fer també aquesta pregunta cabdal: «És missionera la meva comunitat?» La resposta us dirà el grau de vitalitat que teniu.

Ben vostre.

Veure-hi millor, amb uns altres ulls!

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

La fe és llum, per això el qui creu hi pot veure millor, encara que sigui d'una altra manera. No és només la llum mateixa que es deixa veure, sinó tot allò que ella il·lumina. Hi ha molta llum que s'escampa al voltant nostre i cal ser-ne conscients. Són molt clares les paraules de Jesús que conviden a acollir l'Evangeli: «Mira, doncs, que allò que en tu ha de ser llum no sigui fosc. Perquè si tot el teu cos està il·luminat i no hi ha cap racó fosc, serà tot ell resplendent com quan una llàntia t'il·lumina amb la seva claror» (Lc 11,35-36). El fet de veure-hi va molt unit a l'acte de fe, n'és la seva comprensió i conseqüència. El papa Francesc diu que «el qui creu hi veu amb una llum que il·lumina tot el trajecte del camí, perquè arriba a nosaltres des de Crist Ressuscitat» (LF, 1).

Certament, no tot és fosc, ni s'ha fet més extens el desert de l'obscuritat de Déu. La capacitat innata que té el cor humà per obrir-se a Déu és tan gran que difícilment pot ser eliminada del tot. L'home és capaç de Déu i és inherent a aquesta capacitat la trobada gratificant amb Ell. Tanmateix, comptem amb la realitat de la feblesa humana, amb l'enigma del pecat, amb la possibilitat del tancament en un mateix fins al punt de dir-li a Déu: «No et necessito!» Aleshores, ve el conflicte difícil de resoldre si Déu no intervé i si la persona roman persistent en la seva negativa.

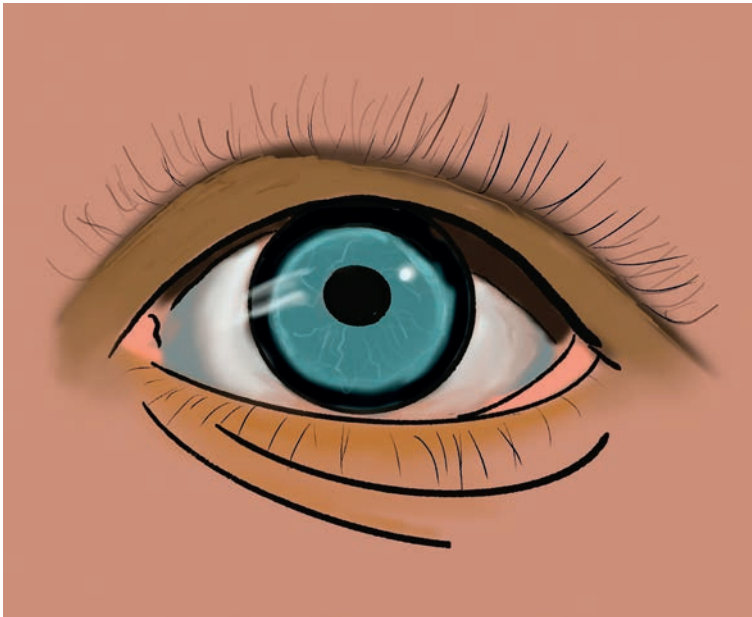
Aprenem de la pregària humil del cec de l'Evangeli que demana «compassió» a Jesús, en ell hi ha la necessitat de trobar un espai de confiança. La llum que perceben els ulls és l'exponent d'una altra llum que només Déu pot concedir perquè Jesús sigui reconegut com a Senyor. No n'hi ha prou amb la voluntat d'escoltar, de deixar-se acompanyar. La fe arriba com un do i és precisament en aquest moment quan ens adonem que algú ens acompanya i ens estima. Pobresa de l'home i amor gratuït de Déu: un encontre que renova, que guareix, que salva. Hi ha una ceguesa física, una impossibilitat humana de veure-hi, però no constitueix cap impediment perquè el crit adreçat a Jesús que passa li arribi al cor. Fem-ne també nosaltres pregària: «Compadiu-vos de mi! Feu que hi vegi!»

Serà important sentir la veu de Jesús quan ens crida, una veu enmig de moltes altres i que cal reconèixer-la. La comunitat cristiana ens la fa arribar mitjançant la Paraula de Déu, els sagraments, l'apropament als pobres. Com a comunitat orant, sap discernir, acompanyar i animar tots els membres del Poble de Déu, sap també comprendre els seus problemes, sap compartir les seves angoixes, sap canalitzar bé les seves aspiracions. Aleshores, aprenem a veure-hi millor, amb els ulls de la fe, els propis i els de la comunitat que ens hi ajuda.

COMENTARI DE LA PARAULA

El molt honorable mestre, cec, estava assegut al marge del camí de Jesús tot captant

GLÒRIA MOVÉS

Tots els manuscrits parlen d'una «arribada a Jericó» i tot seguit d'un «allunyament de Jericó», sense donar-ne cap explicació. Mateu obvia la dificultat parlant tan sols d'un «allunyament de Jericó» (Mt 20,29); Lluc hi situa l'escena del cap de recaptadors de tributs Zaqueu (Lc 19,1-10); l'Evangeli Secret de Marc hi situava Maria Magdalena, la mare de Jesús i Salomé. Als afores de Jericó trobem «el fill de Timeu, El-molt-honorable, cec, que estava assegut al marge del camí tot captant». El nom del cec, «El-molt-honorable» («Bartimeu», segons el text usual), ens parla d'un personatge important, que és «cec», si bé un dia hi havia vist. Marc recalca que «estava assegut», com un mestre, i el situa «al marge del camí tot captant», referint-se al Camí que Jesús anava traçant, al marge del qual feia temps que el cec s'havia apostat esperant el pas de Jesús. Aquest, quan sent a dir que «És Jesús el Natzaré!», es posa a cridar: «Fill de David, Jesús, tingues compassió de mi!» El seu crit

és molt revelador: pretén que Jesús es comporti com el Messies davídic que va a Jerusalem a prendre el poder. «Molts» dels acompanyants, no tots, intenten fer-lo callar llançant-li conjurs. Però el mestre-cec encara va cridant més fort, invulnerable a aquests exorcismes. Jesús es detura i mana que el cridin. El cec s'anima, quan li ho comuniquen, i d'una revolada es posa dret, havent tirat al voral el pompós mantell de catedràtic que ostentava. Jesús es vol assegurar que finalment ha pres consciència del que tenia necessitat quan captava: «Què vols que faci per tu?» La seva resposta indica que abans de marginar-se del Camí de Jesús hi havia vist: «Senyor, rabí, que hi torni a veure!» L'asseveració que li fa Jesús: «Ves-te'n, la teva fe t'ha salvat completament» es repeteix sempre que es parla d'un exdeixeble de Jesús que se n'havia allunyat per diferents motius. El-molt-honorable fill de Timeu ha reprès el seguiment de Jesús.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egipcióloga

Si en el Gènesi tot el que fa Déu és bo, per què la serp és dolenta?

Els primers capítols del Gn (1-11) estan articulats per una sèrie de relats de caràcter etiològic, és a dir, expressen allò que és fonamental de l'essència humana a través del llenguatge simbòlic i mític. L'accent teològic el trobem en mostrar com s'entén l'ésser humà en relació amb Déu, i com aquesta s'interrelaciona amb la història. El relat bíblic no intenta explicar l'origen, sinó expressar com la petjada de Déu és possible trobar-la en els orígens de la pròpia història de la humanitat.

El relat de la serp s'insereix en aquest context. Aquest és reflex de la pròpia experiència humana que ens porta a constatar la pròpia limitació, l'existència d'egoïsmes, injustícies, malalties, opressió... l'existència del mal. Aquest és el gran escàndol: per què com aquest Déu que és bo i font de vida, pot permetre aquesta situació? L'autor bíblic aborda la resposta constatant que el mal existeix, la serp serveix per simbolitzar-lo, les seves paraules tergiversen les de Déu, i en lloc de puntualitzar el límit i accentuar el do, oblida el do i posa en el límit tot el pes. L'autojustificació, l'allunyament de Déu, el refús dels propis límits són el que el relat critica. Però el text va més enllà, el mal és desemmascarat, i en desemmascarar-se, en constatar-se la seva existència, s'obre un camí de vida, de creixement, de fer-se plenament humà, al qual som convidats a participar. L'autor no ignora l'existència del mal, però tampoc n'accepta la seva existència amb resignació.

Des de la mirada cristiana, la resposta al mal implica posar la confiança plena en Déu, expressada en una manera de viure solidària amb la resta, amb les víctimes, transcendent el mal, tal com Jesús va fer.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXX de durant l'any

Lectura primera

Jr 31,7-9

Cecs i coixos, els faré tornar consolats

Lectura del llibre de Jeremies:

Això diu el Senyor: «Crideu d'alegria, celebren la sort de Jacob, la primera de les nacions, proclameu que el Senyor ha salvat el seu poble, la resta d'Israel! Jo els faré venir del país del Nord, els reuniré des de l'extrem de la terra. Tots hi seran: cecs, coixos, mares que crien; tornarà una gentada immensa. Havien sortit plorant i els faré tornar consolats. Els conduiré als rierols d'aigua, per un camí suau, sense entrebancs. Perquè jo soc un pare per a Israel, i Efraïm és el meu fill gran.»

Al·leluia

2Tm 1,10b

*Jesucrist, el nostre salvador,
ha desposseït la mort del poder
que tenia,
i amb la Bona Nova de l'evangeli,
ha fet resplendir la llum de la vida.*

Salm responsorial

125

Quan el Senyor renovà la vida de Sió
ho crèiem un somni,
la nostra boca s'omplí d'alegria,
de crits i de rialles.

*R. És magnífic el que el Senyor fa
a favor nostre,
amb quin goig ho celebrem!*

Els altres pobles es deien:
«És magnífic el que el Senyor
fa a favor d'ells.»
És magnífic el que el Senyor
fa a favor nostre,
amb quin goig ho celebrem! *R.*

Renoveu la nostra vida, Senyor,
com l'aigua renova l'estepa
del Nègueb.
Els qui sembraven
amb llàgrimes als ulls,
criden de goig a la sega. *R.*

Sortien a sembrar tot plorant, em-
portant-se la llavor;
i tornaran cantant d'alegria,
duent a coll les seves garbes. *R.*

Lectura segona

He 5,1-6

*Ets sacerdot per sempre
com ho fou Melquisedec*

Lectura de la carta als cristians
hebreus:

Els grans sacerdots, presos d'entre els homes, són destinats a representar els homes davant Déu, a oferir-li dons i víctimes pels pecats. No els és difícil de ser indulgents amb els qui pequen per ignorància o per error, perquè ells mateixos experimenten per totes bandes les seves pròpies febleses. Per això necessiten oferir sacrificis pels seus pecats igual que pels pecats del poble. I ningú no es pot apropiari l'honor de ser gran sacerdot: és Déu qui els crida, com va cridar Aharon. Tampoc el Crist no s'atribuï a ell mateix la glòria de ser gran sacerdot, sinó que la hi ha donada aquell que li ha dit: «Ets el meu Fill, avui t'he engendrat.» I en un altre indret diu: «Ets sacerdot per sempre com ho fou Melquisedec.»

Evangelí

Mc 10,46-52

Rabuni, feu que hi vegi

Lectura de l'evangeli segons sant Marc:

En aquell temps, Jesús sortí de Jericó amb els seus deixebles i amb molta gent. Vora el camí hi havia assegut, demanant caritat, un cec que es deia Bar-Timeu. Quan sentí dir que passava Jesús de Natzaret, començà a cridar: «Fill

de David, Jesús, compadiu-vos de mi.» Tothom el renyava per fer-lo callar, però ell cridava encara més fort: «Fill de David, compadiu-vos de mi.» Jesús s'aturà i digué: «Crideu-lo.» Ells criden el cec i li diuen: «Anima't i vine, que et crida.» El cec llançà la capa, s'aixecà d'una revolada i anà cap a Jesús. Jesús li preguntà: «Què vols que et faci? Ell respon: «Rabuni, feu que hi vegi.» Jesús li diu: «Ves, la teva fe t'ha salvat.» A l'instant hi veié, i el seguia camí enllà.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Octubre

24. DIUMENGE

Diumenge XXX de durant l'any, Verd. Lectures: Jeremies 31,7-9 / Salm 125 / Hebreus 5,1-6 / Marc 10,46-52

SANTORAL: Antoni Maria Claret, b. i fund.; Martirià, mr.

25. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 8,12-17 / Salm 67 / Lluç 13,10-17. Girona: **Mare de Déu del Collell** (MO), *Blanc*; Tarragona i Vic: **Sant Bernat Calvó** (MO), *Blanc*.

SANTORAL: Crisant i Daria, mr.; Crispí i Crispinià, mr.

26. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 8,18-25 / Salm 125 / Lluç 13,18-21. Vic: **Sants Llucià i Marcià** (ML), *Vermell*. SANTORAL: Evarist, p. i mr.; Rústic, b.; Viril, ab.

27. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Romans 8,26-30 / Salm 12 / Lluç 13,22-30

SANTORAL: Florenci, mr.; Gaudiós, b.

28. DIJOUS

Sants Simó i Judes (F), *Vermell*. Lectures: Efesis 2,19-22 / Salm 18 / Lluç 6,12-19

SANTORAL: Ciril·la, vg. i mr.; Silvi, erm.

29. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Romans 9,1-5 / Salm 147 / Lluç 14,1-6. Girona: **Sant Narcís** (S), *Vermell*.

SANTORAL: Eusèbia, vg. i mr.; beat Miquel Rua, prev.

30. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Romans 11,1-2a.11-12.25-29 / Salm 93 / Lluç 14,1,7-11

SANTORAL: Eutròpia, mr.; Marcel, Claudi, Rupert i Victori, mr.; Zenòbia, mr.

El Sant 29 OCTUBRE

Sant Narcís

L'exemple dels màrtirs dels primers segles va desembocar en una gran devoció cap a ells per part de les comunitats cristianes. Amb el pas del temps, al voltant dels sepulcres d'aquests sants, van tenir lloc miracles de tota mena, com és el cas de sant Narcís a Girona (segle III – 307).

Tot indica que Narcís va esdevenir bisbe de Girona en època de persecució. Tant ell com el seu diaca Fèlix van ser arrestats i, no volent abjurar de la fe cristiana, van ser martiritzats i finalment executats per les autoritats romanes. Malgrat el temps transcorregut des d'aquells fets històrics, a l'edat mitjana la veneració a sant Narcís continuava ben viva i els gironins s'hi continuaven encomanant. Segons la tradició, l'any 1286 els exèrcits francesos van entrar a la ciutat i van voler profanar la tomba del bisbe, a l'església de Sant Fèlix. Però en obrir el sepulcre, una munió de mosques va atacar els soldats de tal manera que tots van haver de fugir i abandonar Girona. Així va ser com sant Narcís va salvar la ciutat del saqueig i la destrucció, miracle que cada any es commemora el dia 29 d'octubre.

Caminem sota la presència de l'Esperit Sant

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat de Tarragona

Amb la convocatòria del Sínode sobre comunió i sinodalitat en l'Església, les comunitats estaran ocupades amb els treballs sinodals. Un sínode en l'Església no és mai un espai de diàleg i debat simplement. Segons la intel·ligència de la paraula, *sínode* significa «caminar junts». La sinodalitat forma part de l'essencialitat de l'Església. Una Església que no fos sinodal no seria l'Església de Crist. Tanmateix, el camí sinodal no es fa sol. El camí de l'Església, a través del temps, és un camí que fem amb el Senyor gloriós i amb l'Esperit Sant vessat en el cor de tots els creients. Un Esperit que es revela com Esperit de consell i de discerniment, amb raó és el Paràclit i el Consolador.

Les assemblees sinodals a tots els nivells sempre s'han celebrat en un context de pregària, gairebé en un context litúrgic. És així que els Sínodes sempre s'inicien i es clouen amb la celebració de l'Eucaristia i, per voluntat del Papa, la pregària *Adsumus* (emprada a les sessions del Concili Vaticà II) ha estat proposada per iniciar els treballs sinodals. És a la presència de l'Esperit Sant que discernim el camí de l'Església, ja sigui en àmbit d'Església particular com universal. L'aula sinodal no és un parlament sinó una reunió de germans que s'estimen, pregunten junts i discernen junts. Un aplec de germans que deixen espai i temps perquè l'Esperit, mestre interior, els ensenyi.

No es tracta d'un espai de debat per veure'n les millors estratègies per a l'ac-

ció pastoral; no es tracta d'abocar opinions i d'obrir debats inútils i estèrils. Tampoc de votar proposicions i prou. Es tracta d'escoltar l'Esperit Sant i discernir segons l'Esperit de Jesús, no del món. Les qüestions intraeclesials no han de ser proposades ideològicament sinó cercant la voluntat del Senyor.

Per escoltar l'Esperit Sant només hi ha un camí: la pregària personal i comunitària. Allà on s'invoca sincerament l'Esperit Sant aquest és donat. Sense la presència de l'Esperit Sant vivificant, el Sínode té el risc de convertir-se en una anàlisi de la realitat i res més, pot caure en l'immobilisme i quedar-se en pura teoria i no serà significatiu en la vida de l'Església. L'Esperit Sant crea la unitat des de la diversitat, mai des de la uniformitat. Aquest és el model de la Pentecosta. La pregària que amara tot el camí sinodal implica també una conversió del cor. L'Esperit Sant busca sempre dins de l'Església la unanimitat dels cors i la fa reflorir. La unanimitat és signe de l'actuació de l'Esperit Sant. També la unanimitat manifesta la caritat.

L'hora present del món i de mateixa Església imposa una gran serietat al camí sinodal, que el papa Francesc ha proposat per a tota l'Església. És una Església orant, que escruta la Paraula i els signes del temps que reflexiona sobre ella mateixa, assumint la pròpia història i ho fa per fidelitat a la seva missió: anunciar l'Evangelí a tota la creació.

25 anys de la Capella de Sant Joan Baptista

ISIDRE FERRETÉ DEOP, SJ
Badalona

L'any 1993, gràcies a l'impuls de l'estimat bisbe Joan Carrera, del rector Josep Lluís Socias i altres preveres, i d'una comissió molt activa de laics i laiques, religioses del Pradó i jesuïtes, es va iniciar la construcció de la nostra capella al barri de La Salut Alta de Badalona. Dos anys després, el diumenge 10 de desembre del 1995, vam començar la vida pròpia, tot oferint simbòlicament la «darrera pedra» a la parròquia-mare, de la Mare de Déu de la Salut.

L'any 2020 es van complir els 25 anys, però la pandèmia ens va impedir celebrar-ho; ho celebrem el 2021. 25 anys plens de vida, fent comunitat, fent barri, fent Regne.

La Capella de Sant Joan Baptista és la seu visible d'una comunitat cristiana que és part de la parròquia

de la Salut. Celebrem cada setmana i dies festius l'Eucaristia i ens ajudem a mantenir aquella ajuda mútua i estimació entre nosaltres i amb molta gent. També compta amb temps i espais de formació no sols catequètica sinó a molts nivells humanístics i de convivència i col·labora amb altres entitats del barri i de la ciutat per fer una Badalona més integrada i integradora. Entre aquestes relacions, cal destacar la participació a la Taula de Diàleg Interreligiós, de Badalona.

La Fundació La Salut Alta, nascuda de la nostra comunitat cristiana, treballa a fons en la cohesió humana i evangèlica del barri, començant pels infants i adolescents i les seves famílies. Un bon grup de persones preparades professionalment i de voluntàries s'hi dedica

intensament i imaginativament per ajudar a posar bons fonaments en futurs joves, ciutadans i ciutadanes amb un sentit positiu de la vida i de la convivència en respecte i llibertat.

En aquest moment de celebració, volem agrair-vos a tantes i tants membres actius, col·laboradors, amics i gent del barri i de Badalona que ens doneu suport amb la vostra ajuda i simpatia. El mural de l'Arbre de les Mans, que ens presideix, vol ser-ne un signe visible. Sou fonamentals per a la nostra missió, i més ara, en temps complexos, tant per la pandèmia com per notables dificultats econòmiques que viu el nostre país, en especial en sectors socials, com atur, pensions, salaris baixos, problemes d'habitatge...

En aquests darrers mesos hi ha hagut canvis importants: el traspass del nostre inoblidable Carles Riera, la marxa de Badalona de Jesús Renau i el canvi de directora de la Fundació. La Maria Nadeu, després de set anys en el càrrec (onze a l'entitat), va deixar aquesta missió, encara que continua present d'una altra manera.

Sabem que hi ha dificultats de tota mena, però no ens sentim espantats, ans tot el contrari. Compitem amb la nostra estimació mútua, un esperit engrescat i experiències fonderes que ens mostren que un món millor vindrà si fem pinya per ajudar i ajudar-nos com a germans i germanes que som.

Volem celebrar els 25 anys fent comunitat, fent barri i compromesos a tirar endavant, amb l'ajut de Déu i de tots vosaltres!

Entre els actes previstos, cal destacar un recés espiritual a la capella (14 de novembre, de 10.00 a 12.00), a càrrec del P. Jesús Renau; una festa infantil (26 de novembre, a les 17.30) a la plaça Antonio Machado i una missa commemorativa de la celebració dels 25 anys (28 de novembre, a les 12.00), presidida pel cardenal Joan Josep Omella.

Missa celebrada el diumenge 19 de setembre.

Postals des d'Andalusia

Sobre la sinodalitat

La paraula *eclesial*, —«sinodalitat»—, és nova i a Andalusia potser no s'entendrà gaire bé. És clar que caldrà explicar-la a poc a poc. Però el problema no és l'explicació, sinó l'interès. Quin interès suscita aquesta paraula? Quin n'és el contingut? Per a què val concretament? Què és la sinodalitat?

—La sinodalitat és «una participació autèntica del poble de Déu en el seu caminar unit cap a la Casa del Pare».

—L'Església ha començat a preparar el Sínode de la Sinodalitat amb el sondeig més gran de la seva història. Una consulta que busca arribar no només als 1.345 milions de catòlics del món, sinó també als no creients. Els tres verbs del Sínode són: «Trobar, escoltar, discernir.»

—«Trobar»: «Trobar els rostres, creuar les mirades, compartir la història de cadascú. Tots estem cridats a ser experts en l'art de la trobada.»

—«Escoltar»: «Una trobada veritable, només neix de l'escolta. Jesús ens escolta sempre.»

—«Discernir»: «La trobada i l'escolta recíproca no són una cosa que acaba en ella mateixa. Al contrari, quan entrem en diàleg, iniciem el debat i el camí, i al final no som els mateixos d'abans, hem canviat.»

—El Sínode de la Sinodalitat se celebrarà l'octubre del 2023, precedit del «sondeig local», que durarà sis mesos, i després buscarà recopilar-ne les conclusions a nivell continental.

—El Sínode dels Bisbes és una assemblea creada pel papa Pau VI, que es reuneix puntualment quan un Pontífex necessita assessoria o fer un pas endavant sobre una qüestió candent per a l'Església.

—El seu gran objectiu: «Continuar endavant junts, per escoltar-nos reciprocament. La participació de tots és un compromís eclesial irrenunciable», ha dit Francesc. La «sinodalitat és una crida a la unitat, a la comunió, a la fraternitat».

ANTONIO GIL

Sacerdot i periodista

Cartes

Déu és just

Es parla molt dels drets humans i fins i tot de suposats drets que contradiuen els fonamentals. Dels drets de Déu, qui en parla? Com podem considerar una cosa menor el fet de reconèixer i respectar els drets de Déu, Creador de l'Univers, del qual depenem nosaltres i tot el que existeix?

Déu té dret a ser estimat i servit, lloat i adorat. És «estimar i servir» de sant Ignasi, buscar «la major glòria de Déu» arreu. N'hem de respectar les lleis, la llei natural i els seus Déu Manaments, tan savis.

Amb Déu ens trobarem tots. Violar els seus manaments pot costar la salvació eterna. En aquesta vida, molts s'evadeixen del jutge; però del Jutge Suprem ningú no s'evadeix. Déu premia i castiga, perquè és just; també, està sempre disposat a perdonar, perquè es amor i misericòrdia.

JOSEFA ROMO GARLITO

Valladolid

Massa gent tipa de pensar

La sorpresa ha esclatat amb la gran quantitat de gent que vol la jubilació de seguida. La demanda ha superat amb escreix l'oferta, potser perquè hi ha massa gent tipa de pensar sense obtenir un benefici més gran, mentre que les empreses només volien treure's de sobre els que els destorbaven.

El Govern somia d'arreglar-ho a base dels fons europeus, i a reparar a dojo amb els nous pressupostos. Tant de bo, perquè viuríem a l'Arcàdia feliç, però, algú s'ho creu després de com s'ha gestionat la pandèmia, dient-nos una vegada i una altra que la cosa ja era a punt d'acabar, que ens traguéssim les

mascares i que marxéssim de vacances? Sembla que tot això quedarà en bones intencions d'una esquerra que vol desconèixer la realitat. Hi haurà revisions de pensions sí o sí, hi haurà una reforma laboral encara que no els agradi. Veurem quins criteris de venda s'inventaran per vendre'ns aquest ajustament.

PEDRO GARCÍA

Sant Feliu de Guíxols

Els més feliços

A diferència del que passa amb altres estudis demoscòpics, fins i tot alguns de promoguts pel mateix CIS, ha passat totalment desapercibuda una enquesta del Centre d'Investigacions Sociològiques en la qual es reflecteix clarament que els catòlics, creients i practicants, es mostren més satisfets amb les seves vides que aquelles persones que no ho són.

Les percepcions varien notablement a la baixa quan es tracta de persones agnòstiques o atees. És important subratllar que es tracta d'una percepció dels mateixos entrevistats, que són ells mateixos els que indiquen si se senten més o menys a gust amb la seva vida i que no es tracta d'una conclusió general a partir de criteris externs del que han manifestat els mateixos enquestats.

Així mateix, convé recordar que l'estudi coincideix amb molts altres de realitzats tant dins com fora d'Espanya, i que van en la línia dels que indiquen que els sacerdots, els religiosos i les religioses es troben entre les persones més felices i que, si tornessin a néixer, majoritàriament sense dubtar-ho, tornarien a dir sí a la seva vocació.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ

Girona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Què significa l'«Informe Sauvé»?

M. TERESA COMPTE GRAU
Presidenta de l'Associació Betània
(www.acogidabetania.es)

El passat, el present i el futur són temps històrics clau en el procés de recuperació i guariment de la memòria traumàtica de les persones que han patit victimització per abusos sexuals. Es tracta d'un procés llarg en el qual les víctimes han de poder mirar al passat, des del present, per assolir un futur, deslliurades del rol de víctima, on poder viure plenament conscients dels seus drets i deures.

Qui ha patit un procés de victimització té dret a viure un procés de desvictimització. Per aconseguir-ho, quan els abusos es pateixen en un context institucional, és imprescindible la participació responsable de les persones que representen o dirigeixen les institucions en què s'han perpetrat els abusos. Aquest imperatiu val també per a l'Església catòlica, de la qual parlem ara i aquí en relació amb l'*Informe Sauvé*.

La nostra Església té responsabilitats en la reconstrucció de la persona que ha patit victimització, en la reparació del mal provocat i en la restauració dels vincles destruïts. L'acompliment d'aquests deures és la garantia de l'exercici dels drets dels quals en són titulars les persones que han sofert abusos. I això no ho dicten només la legislació internacional, europea i nacional en matèria penal, de protecció i assistència a víctimes, o els principis i estàndards de la justícia restaurativa. No ho recomanen només els informes que s'han anat publicant a Europa, des d'Irlanda (Ryan) fins a França (Sauvé), passant per Gran Bretanya (Nolan), Bèlgica (Adriansens), Holanda (Deetman) i Alemanya (MHG). En el cas de l'Església catòlica, es tracta, a més a més, d'un imperatiu evangèlic.

Ningú no neix víctima

Els processos de victimització per abusos sexuals —fixem-nos bé

Jean-Marc Sauvé, president de la Comissió Independent sobre els Abusos Sexuals a l'Església, va presentar l'informe.

en la paraula *procés*— són injustos i immerescuts, causats i deliberats. Provoquen una ruptura en el procés de desenvolupament integral de la persona, molt evident en el cas dels menors, que també afecta les persones adultes. Ningú no neix víctima. No existeix la víctima ideal.

El que explica la victimitat no és la innocència, sinó la injustícia comesa per homes i dones que, des d'institucions religioses i/o en l'exercici d'un ministeri ordenat, consagrat o laical, usen el seu poder per sexualitzar una relació basada en la confiança religiosa.

L'*Informe Sauvé* no parla de moral sexual, ni de doble vida, ni d'encaterinaments. Parla d'atemptats contra la indemnitat, la integritat, la llibertat sexual, religiosa i de consciència. Parla de traïció i d'abús de poder. Perquè l'abús sexual, també contra menors, és

La nostra Església té responsabilitats en la reconstrucció de la persona que ha patit victimització en la reparació del mal provocat i en la restauració dels vincles destruïts

geix reconèixer les injustícies provocades, sigui quina sigui la llengua que parlin les víctimes. Les recomanacions de l'*Informe Sauvé* parlen del reconeixement històric dels drets victimals o drets vulnerats en el procés de victimització, de la seva restitució en forma de satisfacció de les necessitats generades per l'impacte traumàtic, de la reparació del mal provocat i de la restauració dels vincles personals, socials i comunitaris.

No es tracta de conrear emocions, d'altra banda legítimes, sinó de restituir els drets que han estat vulnerats. Es tracta de fer justícia allunyant-se de l'assistencialisme. Les persones que han estat victimitzades són titulars de drets. Han de poder participar activament en l'adopció i valoració de les decisions que els afecten en la dimensió psicològica, espiritual, física, material, econòmica, social i moral de la seva existència. I això passa per rebre assistència psicològica, jurídica, social, econòmica i espiritual. El problema és que l'Església catòlica no té un model d'atenció integral a les víctimes d'abusos. I no el té perquè a hores d'ara encara no ha assumit el deure d'institucionalitzar una relació d'ajuda amb dotació econòmica orientada a la recuperació victimal.

Les víctimes necessiten seguretat i protecció de la seva intimitat, accés a la justícia, informació i indemnitzacions pels danys causats i les oportunitats robades. Les recomanacions que venen de França no són arbitràries. Són una aproximació a la resposta que en forma de deures han de prestar de manera justa i adequada les institucions en el si de les quals s'han comès els abusos. Sense aquesta reparació deguda, la nostra prevenció serà en va.

sempre un abús de poder. Parla de l'incompliment dels deures fiduciaris de persones i d'institucions que tenen prohibit causar el mal. Parla de la violació dels límits propis de les relacions pastorals. I parla, i aquesta és l'especificitat de l'abús sexual perpetrat en el si d'institucions religioses, d'una devastació espiritual i religiosa que mata l'ànima i perverteix la imatge de Déu. No és tan difícil imaginar el mal provocat a les víctimes quan l'agressor o l'agressora són mediació de Déu o, més encara, quan l'agressor abusa en l'exercici d'un ministeri amb poder sacramental.

Reconèixer les injustícies provocades

La desvictimització, el camí de recuperació, reparació i restauració per deixar de ser víctima, exi-

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Es van lliurar els guardons corresponents a les edicions dels anys 2020 i 2021

Atorgats els premis Crítica «Serra d'Or»

REDACCIÓ
Barcelona

El 17 de setembre va tenir lloc dins del marc de La Setmana del Llibre en Català, al Moll de la Fusta de Barcelona, el lliurament dels Premis Crítica Serra d'Or dels anys 2020 i 2021. Primer van rebre la serreta d'or els guanyadors de l'edició del 2020, que no la van poder recollir en el seu moment perquè l'acte es va haver d'ajornar a causa de les restriccions per la pandèmia. Tot seguit, ho van fer els guardonats de l'edició d'enguany.

Els premis Crítica «Serra d'Or» no tenen dotació econòmica i consisteixen essencialment en la proclamació del veredict i en el lliurament d'una serreta d'or de solapa, dissenyada per Capdevila Joiers, que representa la distinció que atorga la revista montserratina, amb més de seixanta anys d'història.

El P. Josep Massot, director de Serra d'Or i de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que no va poder assistir a l'acte, va adreçar unes paraules a tots els premiats i als seus editors, alhora que va agrair «la bona feina dels membres dels diversos jurats i de totes les persones que fan possible que Serra d'Or surti cada mes i amb el desig que surti cada vegada millor». Així mateix, va destacar el fet que avui dia «la cultura catalana continuï viva com mai».

Els guardonats amb la serreta d'or.

Nou CD de l'Escolania de Montserrat

L'Escolania de Montserrat 2021-2022 ja està en marxa. Inicia un curs que encara manté mesures de prevenció per la pandèmia, però que, malgrat els inconvenients, ha pogut comptar amb vuit nous alumnes, sis dels quals s'han incorporat al primer curs (4t de Primària) i dos al segon (5è de Primària). Enguany, l'Escolania està formada per 46 escolans.

La gran novetat d'aquest inici de curs és la publicació d'un nou CD, que porta per títol *Ressons de la nostra terra*. És el primer enregistrament de l'Escolania que està íntegrament format per repertori popular i d'autor, que també forma part del repertori habitual del cor en la seva faceta més concertística.

El disc s'ha fet des d'una nova perspectiva sonora: la major part de les obres van ser gravades en un estudi —llevat d'*El cant dels ocells* i del *Virolai*—, cosa gens habitual en els enregistraments de l'Escolania. Una de les obres és una primícia, obra de Bernat Vivancos, antic escolà i exdirector del cor montserratí, a partir del poema de Joan Maragall *L'ametller*.

Ressons de la nostra terra és un CD publicat sota el segell de Discos Abadia de Montserrat (DAM). La direcció és de Llorenç Castelló i ha estat acompanyat al piano per Vicenç Prunés. Els onze temes inclosos en aquest treball són: *La gata i el belitre*, *Marinada*, *La dama de Mallorca*, *La filadora*, *El rossinyol*, *L'ametller*, *La Mare de Déu*, *La nostra dansa*, *Muntanyes del Canigó*, *El cant dels ocells* i el *Virolai*.

33

EL MATRIMONI I LA VIRGINITAT no es contraposen

La paraula 'virginitat' indica l'estat o la condició de vida d'una persona que mai no ha mantingut relacions sexuals. La Verge Maria és el prototipus de les persones que han fet, de la virginitat, una opció de vida, sobretot quan expressen aquesta opció mitjançant un lliurament generós i altruista als més necessitats, i així manifesten el seu amor a Déu, que s'hi fa present.

El matrimoni és l'expressió d'una forma d'amor que suposa la lliure donació mútua entre els esposos, mentre que la virginitat pot ser signe del lliurament total a la causa de l'Evangelí.

«Moltes persones solteres no tan sols es dediquen a la seva pròpia família d'origen, sinó que sovint presten un gran servei en el seu grup d'amics, en la comunitat eclesial i en la vida professional. De vegades la seva presència i la seva aportació no són prou valorades, i això els causa una certa sensació d'aïllament. Moltes posen els seus talents al servei de la comunitat cristiana com a forma d'exercir la caritat i el voluntariat. D'altres no es casen perquè consagren les seves vides a l'amor de Crist i als germans. La seva dedicació enriqueix extraordinàriament la família, l'Església i la societat» (AL 158).

L'elogi del matrimoni i de la vida conjugal no suposa el menyspreu de la virginitat, ni la valoració de la virginitat comporta atribuir-li més dignitat que a la unió matrimonial.

«La virginitat és una forma d'amor. [...] Sant Joan Pau II va afirmar que els textos bíblics "no donen fonament per sostenir la inferioritat del matrimoni ni la superioritat de la virginitat o del celibat", basats en l'abstinència sexual. [...]

Per tant, més que parlar de la superioritat de la virginitat en tots els seus aspectes, sembla adequat mostrar que els diferents estats de vida es complementen, de tal manera que un pot ser més perfecte des d'un punt de vista, i en canvi l'altre pot ser més perfecte des d'un altre punt de vista» (AL 159).

«Segons sant Joan Pau II, “no es tracta de disminuir el valor del matrimoni en benefici de la continència; no hi ha cap raó per contraposar-los”. [...]

Igualment va recordar que una persona casada pot viure la caritat en un grau altíssim i arribar a aquella perfecció que brolla de la caritat mitjançant la fidelitat a l'esperit d'aquests consells. Aquesta perfecció és possible i accessible a tot home i a tota dona» (AL 160).

«La virginitat és símbol d'un amor que no necessita la possessió d'una altra persona, i reflecteix així la llibertat del Regne del Cel. La virginitat mou les parelles casades a viure el seu amor conjugal des de la perspectiva de l'amor definitiu de Crist, avançant junts vers la plenitud del Regne. [...]

La virginitat i el matrimoni són, i cal que ho siguin, formes diferents d'estimar, perquè “l'ésser humà no pot viure sense amor. Si una persona no manifesta l'amor d'alguna manera, és un ésser incompreensible; la seva vida no té cap sentit” (Sant Joan Pau II)» (AL 161).

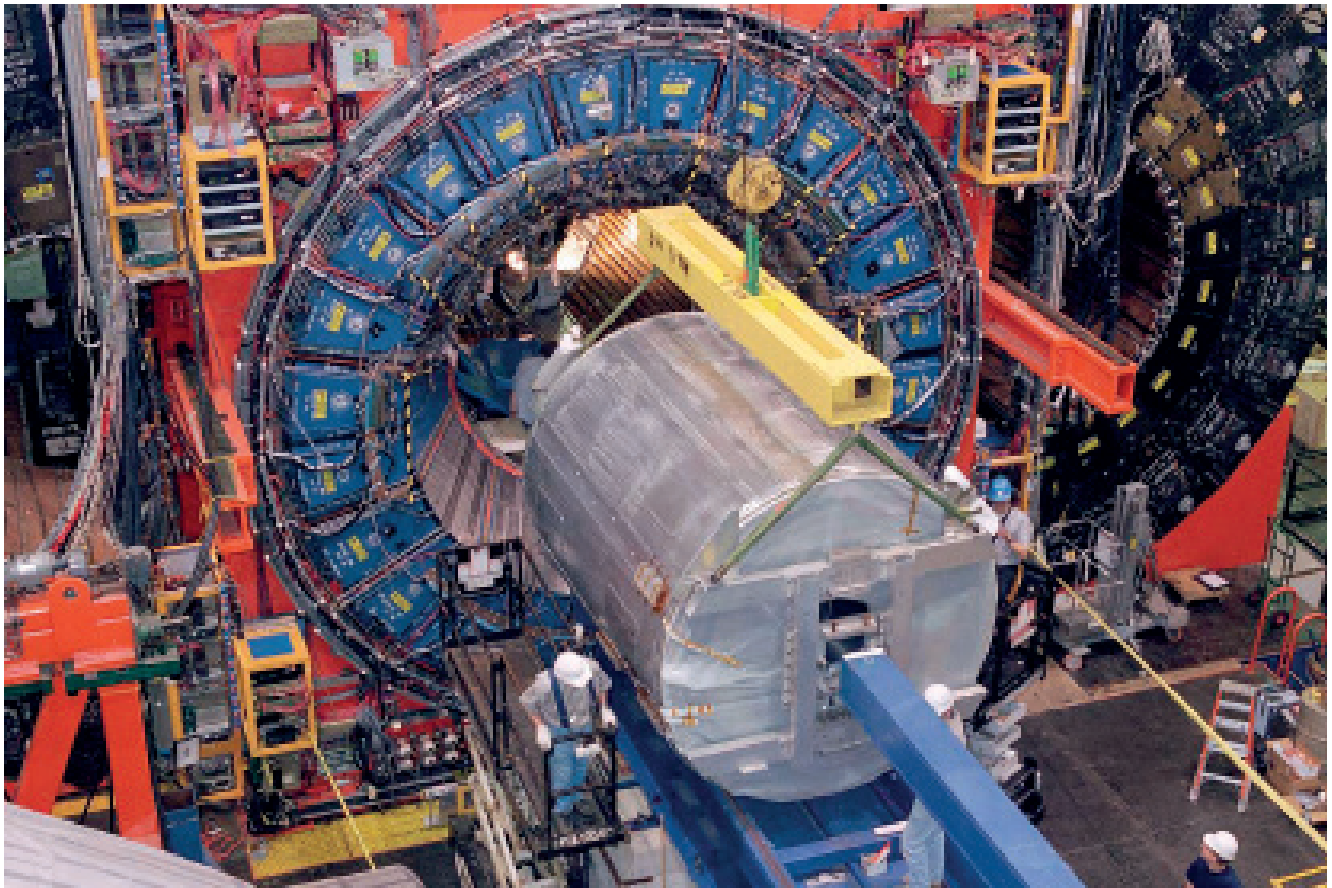
La paraula 'cèlibe' és aplicada a la persona que no ha contractat matrimoni, sobretot si ha pres aquesta decisió per motius religiosos. En l'Església catòlica, els sacerdots i els qui s'han incorporat a una institució religiosa que ho requereix han optat lliurement pel *celibat*. Però altres motius també són possibles.

«El ‘celibat’ corre el risc de convertir-se en una confortable vida de solter que assegura la llibertat necessària per a la independència, per moure's d'un lloc a un altre, per canviar de feina, per disposar del propi diner com ho consideri oportú, i per tractar amb persones diverses segons l'atracció del moment. En aquest cas, el testimoniatge de les persones casades és especialment eloqüent. [...]

L'amor generós i altruista de moltes persones casades constitueix una invitació a les persones cèlibes a viure el seu compromís pel Regne amb més gran generositat i disponibilitat.

Avui la secularització de la nostra societat ha desdibuixat el valor d'una unió per a tota la vida i la bellesa de la vocació al matrimoni. Per això, **ens cal aprofundir en la comprensió dels aspectes positius de l'amor conjugal»** (AL 162).

- Coneixes persones que han optat per la *virginitat* i es realitzen plenament en aquest estat de vida? Saps quins són els motius que les han mogut a adoptar aquesta decisió?
- Consideres possible que una persona sigui feliç sense estimar de veritat? Coneixes persones que han optat pel *celibat* i que aquest fet no les ha impedit d'estimar i de sentir-se estimades?

Els físics del Tevatron van trobar el 2011 una partícula desconeguda, que anomenaren bosó Z.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

L'interrogant d'una cinquena força física

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Tothom sap que la natura física es desenvolupa gràcies a quatre forces ben conegudes: la gravetat, l'electricitat i les dues forces de l'interior dels àtoms, la nuclear forta i la nuclear feble. Ho trobareu ben explicat a qualsevol tractat de Física. Però actualment s'ha suscitat l'interrogant de si encara n'hi hagués una altra. La majoria dels científics actuals no ho creuen, però és una qüestió que han generat alguns altres, arran de certes observacions, i em sembla un tema prou interessant per parlar-vos-en.

La cosa començà el 2011. Els físics del Tevatron, l'accelerador de partícules del Fermilab de Chicago, comunicaren que s'havien trobat amb indicis clars de l'existència d'una partícula totalment desconeguda, fora del model estàndard, que anomenaren bosó Z. La seva realitat exigiria una nova força física, segons el que ensenya la física quàntica. Però ni l'Organització Europea per a la Investigació Nuclear (el CERN) ni el mateix Tevatron van poder confirmar amb seguretat la nova troballa.

Però la cosa no acabà aquí. El 2013 Larry Hunter, de l'Amherst College (EUA), plantejà que la cinquena força resolvia la qüestió de com podria ser la

interacció de les partícules estudiades als laboratoris amb els electrons de l'interior del nostre planeta. El problema, tanmateix, era gran: la intensitat d'aquesta força seria un milió de vegades més feble que la gravetat i això és gairebé totalment impossible de mesurar. Però, així i tot, s'ha volgut esbrinar com modificaria la força de la gravetat a certes distàncies, i s'han dut a terme diversos experiments en una mina d'Austràlia i als gels de Groenlàndia. Els resultats no han estat concloents.

I també hi ha hagut físics que, com Bhuvnesh Jain, de la Universitat de Pennsilvània, han dit que a escala còsmica es podria aclarir la cosa. Com? Un mètode podia ser examinant si diferien de brillantor vint-i-cinc estrelles variables cefeides de galàxies distintes, cosa que es feu, i el resultat fou nul. I alguns físics de la Universitat de Toronto (Canadà) han buscat proves, sense èxit també, d'una cinquena força en la matèria fosca de l'univers...

Com podeu veure, una qüestió que, per a la vida pràctica és del tot intranscendent, ha mobilitzat científics de molts llocs i camps diversos. Això passa sovint a la història de la ciència.

TRADICIONS REMEIERES

L'hisop i l'hisopet

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Arxiver dels Caputxins

L'hisop (llat., *Hyssopus officinalis*; cast., *hisopo*) és una planta remeiera d'agradable perfum que afavoreix l'expectoració i ajuda enormement a dissoldre les mucositats, a combatre la bronquitis crònica i els atacs asmàtics. Alhora, l'hisop és un bon cicatriç i, actualment, se sol usar en gargarismes per combatre les angines. Tanmateix, cal ser molt moderat en la seva utilització, puix que, pres en excés, l'hisop podria ser nociu per a l'organisme.

Durant l'època medieval fou una de les principals herbes «oficinals» i entrava en la formulació de nombrosos preparats, tant que, en alguns indrets, es referien a l'hisop com l'*Herba sagrada*. És una planta que apareix esmentada a la Bíblia i té unes característiques força semblants a la sajulida. Els antics frares la descrivien així: «Planta de un peu i mitj de alta, de moltes branques, de fullas llargues, estretas y llisas, semblants a las de la sajulida, las flors en espiga y de un blau hermós.» De fet, en alguns indrets, la sajulida de muntanya és anomenada *hisopet*, i de l'hisop alguns en diuen *sajulida borda*.

El Dr. Andrés de Laguna († 1560), metge del papa Juli III, a propòsit de l'hisop, escriví que «*cocido el hisopo con agua, higos, miel y ruda es muy útil a la inflamación del pulmón, asma y tos antigua. Cocido con vinagre mitiga el dolor de los dientes si se enjaguan con él. Resuelve las ventosidades de los*

oídos si su vapor se recibe por ellos» (Acerca de la materia medicinal, III, 28). El cèlebre formulari parisenc Astier, a principis del segle XX, continuava recomanant un preparat fet amb essència d'hisop com a remei per als atacs d'asma i com expectorant (*Formulaire Astier*, París 1922, 167).

En la tradició culinària, l'hisop s'ha emprat per aromatitzar alguns plats i licors, i formà part de la tradició remeiera dels caputxins: «*El hisopo es una planta bastante conocida por sus hojas estrechas, por sus flores azules o de color de rosa, por su olor aromático y por su sabor algo amargo. La infusión de las sumidades floridas se prescribe en las enfermedades de pecho. Por ser anticatarral y expectorante, da excelentes resultados en los catarros crónicos de los pulmones. Se emplea en gargarismos para curar las anginas*» (BHC, *Pócimas de capuchino*, 59).

La sajolida o sajulida (llat., *Satureia montana*; cast., *ajedrea*), com s'ha esmentat més amunt, és una planta força semblant a l'hisop, té unes destacades propietats antibiòtiques. A més, és un bon conservant natural que s'empra, des de molt antic, per confitar i adobar les olives i, àdhuc, s'usa per perfumar el gust de la sopa i el guisat d'algunes carns. La sajolida, a semblança de l'hisop, gaudeix de propietats expectorants, digestives i tòniques. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de les propietats remeieres de l'eufràsia.

L'hisop afavoreix l'expectoració i ajuda a combatre la bronquitis crònica i els atacs asmàtics.

**SÍLVIA ROSÉS, MAYTE RODRÍGUEZ
JOSEPH MARIA ROJO, JOAN
ANDREU PARRA (Coord.)**
*Roca i Pi, un llegat solidari
per a Badalona*
CPL, 2021, 224 pàg.

Una singladura que dona fe de la generositat d'un prohoms (Vicenç de Paül Roca i Pi). En definitiva, aquest llibre constata com aquesta entitat social cabdal a Badalona adapta, amplia i actualitza la voluntat originària de Roca i Pi per encarnar-la en l'acompanyament i ajuda als col·lectius en risc de ser «descartats».

JAVIER YANGUAS
Pasos hacia una nueva vejez
Destino, 2021, 263 pàg.

La vellesa és un dels desafiaments més grans als quals s'enfronta la nostra societat. Cada vegada vivim més anys i tenim menys fills. Hem de sacrificar el nostre projecte vital per cuidar els nostres avis? Qui i com ens cuidarà si no tenim fills o viuen lluny de nosaltres? Necessitem un projecte personal i col·lectiu per afrontar aquesta etapa de la vida?

Llibres més
venuts el mes
de SETEMBRE

SÍLVIA SOLER

*Nosaltres, després
Univers*

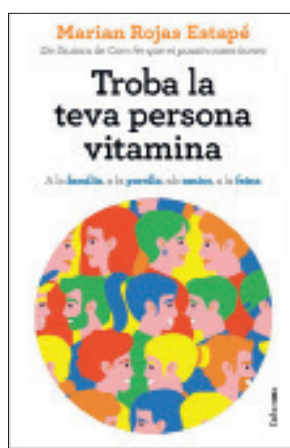
SALLY ROONEY

On ets, món bonic
Edicions del Periscopi

TERESA GUARDANS

Les claus del silenci
Viena Editorial

+claret

MARIAN ROJAS ESTAPÉ
Troba la teva persona vitamina
Columna, 2021, 318 pàg.

Estem dissenyats per viure en família i en societat, relacionar-nos i estimar-nos. Per què hi ha persones que ens fan patir tant i en canvi altres ens generen confiança instintivament? La Dra. Marian Rojas ens acostarà a l'aferament, a la infància i a l'amor des d'un punt de vista científic, psicològic i humà i ens parla d'una hormona fonamental: l'oxitocina.

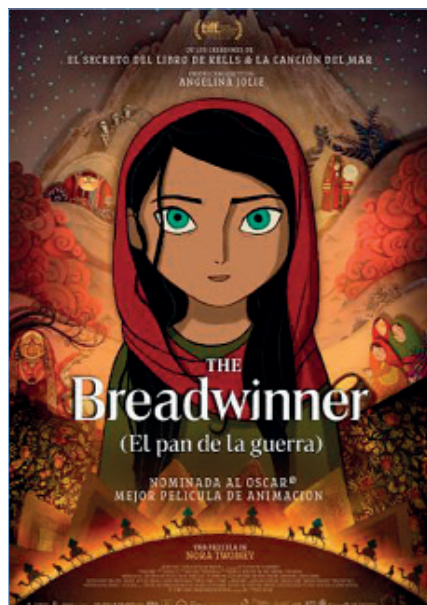
JUAN RAMÓN SANTOS
El Club de les Quatre Emes
Edebé, 2021, 184 pàg.

Madal Llamí té un costum molt lleig: jugar males passades als petits clients de la seva botiga de llaminadures. La Matilde, en Manuel i les dues Maries decideixen escarmentar-la i creen una associació secretíssima, el Club de les Quatre Emes. Llibre. Premi Edebé de Literatura Infantil 2021. Adient per a infants a partir de 10 anys.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL

Salesià

Una flor a l'infern

Els tristos esdeveniments de l'Afganistan em conviden a revisar un film que, malgrat que té quatre anys, té una penosa actualitat.

La Parvana és una noia d'onze anys que viu a la capital de l'Afganistan, Kabul, durant el període de domini dels talibans. Quan el seu pare és detingut, els membres de la família es queden sense recursos i, com que les dones tenen prohibit guanyar diners, decideixen transformar la Parvana en un noi perquè pugui treballar.

Som davant d'un film d'animació. Normalment hem considerat l'animació com a cinema majoritàriament per a un públic infantil, però aquesta no és una pel·lícula per a infants, encara que estigui protagonitzada per unes nenes que han de lluitar amb enginy i esforç per sobreviure en una societat violenta i inhumana, que considera les dones objectes sense cap dret.

En la societat talibana el fet de ser dona és pràcticament un delictes. Les dones són maltractades i colpejades. Obligades a vestir el burka, han de passar la majoria del temps a casa. No poden sortir al carrer sense el seu marit i els casaments són forçats, les obliguen a casar-se amb persones a qui no coneixen, encara que siguin unes nenes. Les fotografies estan prohibides i qualsevol indicati d'humanitat és reprimat. D'altra banda, els infants aprenen l'odi cap a les nenes i les humilien i les peguen al carrer.

Enmig d'aquest terror inhumà, la Parvana s'ha de disfressar de noi perquè, com diu la seva amiga (també disfressada d'home): «Quan ets un noi pots anar on vulguis.»

L'animació és molt senzilla però la imatge atorga a la pel·lícula un halo poètic en els diferents escenaris on transcorre: els carrers, amb les cases semiderruïdes i les empremtes de les bales a la paret, la presó, l'habitatge paupèrrim —que és una altra presó—, el desert... tot denota tristesa i desolació amb una mirada commovedora.

Enfront d'aquest ambient neguitós, la narració d'històries es converteix en una referència educativa per evadir-se, entendre la vida i afrontar-la amb esperança. El pare explicava la història del país a la Parvana i li deia que «el nostre poble sempre ha explicat històries... la nostra terra ha tingut pau quan els imperis s'obliden de nosaltres».

La pel·lícula, bonica i duríssima, té una banda sonora magnífica en la qual Jeff i Michael Danna subratllen líricament el dolor i l'heroïtat.

El pan de la guerra es converteix així en un cant a la vida, a la dignitat humana, a l'esperança, una lliçó —en resum— que l'amor és més fort que les bombes perquè, malgrat tot, com diu la nena protagonista enmig de les penalitats: «Som una terra el tresor de la qual és la seva gent... La pluja és la que fa créixer les flors, no els llampecs.»

Tan bella com incòmoda; tan pertorbadora com necessària.

AMB BON HUMOR

EL PAN DE LA GUERRA

DIRECTOR: Nora Twomey

INTÈRPRETS: animació

MÚSICA: Jeff Danna, Mychael

Danna

Irlanda

93 minuts

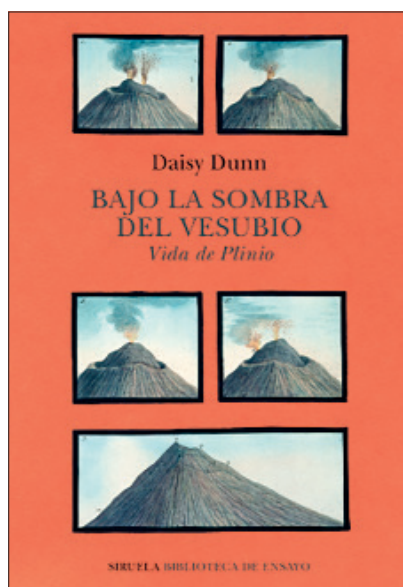
Netflix

CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU VILAPLANA
Biblista

Costums i estils de vida romans

DAISY DUNN

*Bajo la sombra del Vesubio
Vida de Plinio*
(Traducción Victoria Leon)
Siruela, 2021, 339 pàg.

Els fets del volcà Cumbre Vieja de La Palma fan actual aquest llibre que s'enceta l'any 79 quan Plini el Vell, almirall de la flota imperial romana, científic, polític, *procurator* de la Tarraconense, mor a Estàbia en un intent de salvar la població dels efectes de l'erupció del Vesuvi i estudiar-la de prop (l'anterior erupció es data el 217 aC). Plini, el Jove, nebot del Vell, en fa un relat en primera persona. El subtítol *Vida de Plinio* fa referència al Jove amb constants referències a l'oncle.

Aquest és el pòrtic. De fet, Dunn, entrelaçant les biografies d'oncle i nebot, ens apropa a costums i estils de vida romans: la Roma del segle I dC; seguint els aspectes personals i familiars de Plini, el Jove: senador, advocat, cronista del seu temps, contemporani de Tàcit, Suetoni, Marcial, Neró, Vespasià, Tito, Domicià, Nerva i Trajà, ens els fa propers a través de la seva correspondència (*Cartes*); perseguidor d'un cristianisme incipient amb qui Trajà es mostra més caut, amb conviccions estoiques, vanitós i, alhora, auster, posseïa una gran fortuna. Sovintegen les referències a la *Naturalis Historia* de l'oncle, una obra ingent amb la pretensió d'encabir-hi tot el que hi ha al món, va ser de gran importància.

L'autora descriu Plini, el Jove, amb aquestes paraules: «Pese a lo mucho que siempre se preocupó por su posición en Roma, lo que de verdad hacía a Plinio feliz era lo que hallaba fuera de la ciudad, en los campos y prados de sus fincas. Era un hombre que veía el mundo en sus detalles... preferir lo sencillo a lo sofisticado, su silencioso estudio a sus grandiosos pórticos, su escultura de bronce de un anciano arrugado a las obras maestras más celebradas, y sus remolachas y sus caracoles a las ostras y la nieve. Fue un hombre de carrera que logró escapar de ella descubriendo el mundo que había más allá.» Amb il·lustracions, índexs i bibliografia.

RAUXA

La bellesa existeix

Estem acostumats a creure que el que ens fa reconèixer la bellesa d'un objecte són tan sols els nostres gustos personals, les inclinacions naturals que se'ns han donat o fins i tot els nostres interessos. Així, una cosa és bonica o lletja depenent de qui l'observi, de la subjectivitat de cadascú. La bellesa no es comprèn com una realitat objectiva, universal i identificable per tothom, sinó com una projecció de l'individu sobre la realitat. En aquest àmbit, doncs, no hi hauria normes, perquè «sobre gustos no hi ha res escrit».

Ara bé, que tinguem preferències, cosa que no té res de dolent, no invalida que la bellesa efectivament existeixi, de la mateixa manera que hi ha veritat al marge de la diversitat d'opinions, dels nostres errors i fins i tot de la nostra capacitat de mentir. No podem identificar exclusivament la bellesa amb allò que ens agrada. La bellesa existeix per ella mateixa, i és per això, i no pas a la inversa, que la podem percebre. La condició per poder-la captar és disposar-nos a rebre-la tal com se'ns presenta, més enllà dels nostres gustos. A la pràctica això es tradueix en l'esforç de reconèixer-la també darrere d'allò que d'entrada no ens atrau. Sense aquest exercici, correm el risc de quedar-nos tancats en la nostra perspectiva individual, en les nostres circumstàncies personals, sempre limitades. Fora del nostre punt de vista hi ha tot un món exterior, bell per ell mateix, que no ens podem perdre.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dilluns 25 d'octubre**, a les 19.00, lliçó inaugural *Les llibertats i els drets en temps de pandèmia: reflexions des de l'ètica* amb Begoña Román al Seminari de Barcelona. Inscripció prèvia: www.fundacio-joanmaragall.org.

CAPUTXINS

El **dimarts 26 d'octubre**, a les 19.00, pregària, música i silenci al convent dels Caputxins de Sarrià (Barcelona).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dimarts del 26 d'octubre al 30 de novembre**, a les 19.00, seminari *Escotar els profetes, avui* amb José Manuel Andueza; els **dilluns del 8 al 29 de novembre**, a les 19.00, seminari en línia *Ateos y creyentes. Qué decimos cuando decimos «Dios»* amb Jesús Martínez Gordo (www.cristianismeijusticia.net).

TALLERS D'ORACIÓ I VIDA (P. IGNACIO LARRAÑAGA)

El **dimecres 27 d'octubre**, a les 19.30, sessió informativa dels tallers a la parròquia del Pilar de Barcelona (Puri Vilar: tel. 625 202 274).

PREGÀRIA

El **dijous 28 d'octubre**, a les 19.00, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco; el **dissabte 30**, a les 10.30, espai de silenci i pregària. Més informació: pepe.alaman@salesians.cat.

CAMPANYA PER LA VIDA

El **diumenge 31 d'octubre**, a les 22.00, missa de final de la campanya 40 Dies per la Vida a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià de Barcelona. Adoració fins a les 6.00.

Girona

CATALONIA SACRA

El **diumenge 31 d'octubre**, a les 12.00, visita i exposició *La mesura del temps a la catedral de Girona* amb Carles González i Joan Piña. Més informació: tel. 693 720 202.

SANTUARI DEL COLLELL

El **diumenge 31 d'octubre**, a les 12.00, festa de l'Aparició de la Mare de Déu al santuari del Collell. Missa presidida pel bisbe Francesc Pardo.

Sant Feliu de Llobregat

ORDENACIÓ

El **dissabte 24 d'octubre**, a les 18.00, el bisbe Agustí Cortés ordena sacerdot Xavier Montané a la catedral de Sant Feliu de Llobregat.

Tarragona

TESTAMENT VITAL

El **divendres 29 d'octubre**, a les 18.00, jornada informativa sobre el testament vital a càrrec dels doctors Miquel Domènech i Miquel Sanchis al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

Terrassa

CENTRE CULTURAL MARATA

El **diumenge 24 d'octubre**, a les 11.00, a la parròquia de Santa Coloma de Marata (les Franqueses del Vallès), concert *Història del tango* amb Orlando di Bello i Carles Pons.

Tortosa

BEATIFICACIÓ

El **dissabte 30 d'octubre**, a les 11.00, beatificació de Francisco Cástor Sojo i tres companys màrtirs de la Germandat de Sacerdots Operaris Diocesans a la catedral de Tortosa.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dimarts 26 d'octubre**, a les 20.00, al Teatre l'Atlàntida de Vic, projecció del film *El molino i la Cruz* a càrrec de Miquel Pérez. Inscripcions: tel. 938 869 360.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè cada batejat participi en l'evangelització i estigui disponible per a la missió

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

[Catalunya Cristiana](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Òscar Bardají, Pilarín Bayés, Rosa Maria Boixareu, Pilar Casals, Agustí Codinach, M. Teresa Compte, Fernando Cordero, Antonio Gil, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Josa Montull, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Jordi Sánchez Torrents, Lluís Serra, Valentí Serra, Rafael Serra, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

MAC

Amb motiu del Dia Internacional de les Persones Sordes, celebrat el diumenge 26 de setembre, el Museu Episcopal de Vic va oferir una proposta pionera en un museu a Catalunya. Una visita guiada en llengua de signes pensada per a la comunitat sorda, la qual cosa permet una transmissió directa de la informació i una interacció personal més eficaç. Una iniciativa que s'emmarca dins de l'acord de col·laboració entre el Museu Episcopal de Vic i l'Agrupació de Sords de Vic i Comarca. Martu Pericas, historiadora de l'art, arqueòloga i guia sorda, va ser l'encarregada de conduir aquesta visita.

Quins són els objectius de la visita «Parlar amb les mans. El llenguatge de l'art medieval»?

Principalment, visibilitzar i proporcionar visites guiades dutes a terme per persones sordes (titulades i formades) per al públic, preferiblement sord. L'activitat consistia en una aproximació a la càrrega simbòlica del gest en l'art medieval. Vaig comptar en tot moment amb el suport del Museu Episcopal de Vic.

En què va consistir aquest acompanyament?

Pertal de preparar aquesta activitat, el Museu Episcopal de Vic em va proporcionar materials que em van ajudar molt. En un document m'indicaven les obres escollides per a aquesta visita amb tots els detalls, és a dir, fitxes tècniques amb la descripció de cadascuna de les obres. A més, jo vaig afegir-ne d'altres, fruit del meu estudi i aprenentatge en la carrera universitària.

És una activitat pionera en un museu català.

Sí, és un projecte innovador a Catalunya pel que fa a l'accessibilitat que els museus poden oferir al públic sord. Cal tenir en compte que el *feedback* entre la persona guia signant i el públic sord no és el mateix si es fa entre una persona oïdora guia, intèrpret de la llengua de signes catalana, i el públic sord.

Martu Pericas, guia sorda que imparteix visites al Museu Episcopal de Vic en llengua de signes

Museu Episcopal de Vic

«És un projecte innovador a Catalunya»

És imprescindible i interessant que des del Museu Episcopal de Vic donin oportunitat a les persones sordes formades per tal de fer visites. La meua enhorabona a tot l'equip que ho ha fet possible.

La singularitat és que es tracta d'una visita pensada exclusivament per a la comunitat sorda?

Diria que no exclusivament, però sí que preferiblement per a la comunitat sorda, ja que les persones oïdores que coneixen la llengua de signes també poden gaudir de la visita «Parlar amb les mans. El llenguatge de l'art medieval». L'única particularitat és que la llengua comentada que es fa servir durant la visita és la llengua de signes catalana, que avui dia és utilitzada per més de 25.000 persones a Catalunya.

Sens dubte, una iniciativa que afavoreix l'accés a la cultura de les persones sordes.

I tant! I cal que n'hi hagi moltes més per tal que puguin apropar-se de manera més accessible a la cultura a través del món de l'art i l'arqueologia. Molts cops s'oblida que no tan sols és una bona manera de visibilitzar la comunitat sorda dins del conjunt de la societat, sinó que és primordial que el coneixement sigui a l'abast de tots ells.

Com va anar l'experiència viscuda el 26 de setembre passat?

Va ser impressionant! Quan vaig enllestir la visita, molts d'ells van acabar tan contents que volien que continués fent la visita. El resultat d'aquesta visita és molt positiu, de debò. Espero i confio que n'hi hagi moltes més.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a **roca.es**

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

